СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 218. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 20-го вересня 1937. VOL. XLV. No. 218. Jersey City, N. J., Monday, September 20, 1937 THREE CENTS

РУЗВЕЛТ ПРО КОНСТИТУЦІЮ, ДЕМОКРАТІЮ І ДИКТАТУРУ

ВАШИНГТОН. — З нагоди 150-ліття американської конституції президент Рузвелт виголосив промову, в якій виложив свої погляди на ріжні проблеми, звязані з його політикою. Цю промову, до якої прислухувалося коло 100,000 людей під памятником Вашингтона, передавано теж через радіо.

Конституція це не „адвокатський контракт".

Ті, що укладали конституцію, говорив президент Рузвелт, добре визнавались у краєвих відносинах. Вони числилися з суперництвами і завистю, що ними були переповнені тодішні стейти, яких було 13. Тому намагались уложити такий спосіб співжиття, який давав би можливість тим незгідливим стейтам жити разом якнайдовше. Тому не складено точного й подрібного „адвокатського контракту", а такий документ, який можна завжди розширювати і пристосовувати до вічно зміняючихся обставин. І в тім полягає велика мудрість і сила цеї конституції.

Ця конституція, а з нею і демократія в Америці, говорив Рузвелт, зможуть удержатися тільки тоді, коли вони задоволять широкі народні маси економічно, коли ці маси будуть соціяльно забезпечені й коли життєва стопа американського громадянина буде піднесена до такої висоти, на яку дозволять багатства цього краю.

Проти диктатури здолу і згори.

Президент Рузвелт заявивсь у своїй промові проти диктатур. Він сказав, що змагання до диктатури, які проявляються з боку багатирів і пролетарів, не підходять під уподобання великої більшости населення, яке щиро вірить у демократію. Ця американська більшість не повірить правління краєм *одній* особі. І вона собі того роду правління не бажає. А подруге: диктатура лякає цілий світ.

Не відступає від своєї програми.

З промови президента виходило далі ясно, що він цілком не зрікається своєї програми, включно до реорганізації Найвищого Суду Злучених Держав. Він дав недвозначно до пізнання, що вестиме боротьбу за закон про означення мінімальної заробітньої платні та максимальний час праці. Заповів теж, що буде далі всіми силами держати Америку здалека від воєн.

КОНСТИТУЦІЯ РЯТУЄ АМЕРИКУ.

ДІТРОЙТ. — Сенатор Вандерберг заявив у своїй промові про конституцію, що тільки конституції треба завдячувати те, що Америка є сьогодні вільна, що вона не є під „тиранією правих", ні під „анархією лівих".

ПРОТИ ЗАВЕЛИКОЇ ЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Конституція забезпечує права меншинам. І тому не можна признавати Вашингтонові, себто державному центрові, занадто великої сили. Мусить буди задержана рівновага між стейтами і центром. Тоді й удержиться американська демократія. Ось це було висловом промов, виголошених у Філядельфії в тій кімнаті, в якій колись представники 13 стейтів підписували конституцію.

ТАМАНІ ГОЛ ПІДДАЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Правибори скінчені. З боку републиканського вийшов кандидатом на посадника Ля Ґвардія, якого згодились підпирати комуністи і Лейбор Парті. Кандидатом демократичної партії є суддя Магоні. Формальний кандидат цеї партії, сенатор Ковпленд, провалився. Тамані Гол, яка виставила кандидатуру Ковпленда, вже заявила, що попре Магонія. Ковпленд зробив тесаме. Наслідком тих правиборів буде те, що готово прийти в короткому часі до цілковитої реорганізації Тамані Гол, яка є пережитком у такім виді, в якім вона тепер себе виявляє. Вже говорять, що мусить уступити теперішній лідер Тамані Гол. Тими правиборами добив себе дорешти також Ал. Смит, що попирав кандидатуру Ковпленда.

РЕПУБЛИКАНЦІ ПОТРАТИЛИ ГОЛОВИ, КАЖЕ КОВПЛЕНД.

НЮ ЙОРК. — Сенатор Ковпленд, що був при правиборах кандидатом і републиканської партії, заявив по прогрі, що републиканці поперли такого, себто Ля Ґвардію, котрий не має нічого спільного з засадами републиканської партії та котрий іде на знищення цеї партії. Ковпленд каже, що ті багатирі з републиканців, котрих він стрічав підчас теперішньої кампанії, а котрі колись були головною силою партії, тепер утратили вже ввесь запал.

І демократи відступили від своїх засад.

Ковпленд каже, що треба реорганізувати і демократичну партію, бо так, як є тепер, то виходить, що вона відступила від засад Джеферсона, Клівленда і Вилсона.

ЗА ПОДАТКОВУ ОДНОСТАЙНІСТЬ.

Президент Рузвелт обіцяв 17 ґубернаторам, що були в нього на обіді, що піде їм на руку у змаганнях, щоб усунути податкове безладдя в Америці й завести одну податкову систему.

СКОРО - СКОРО!

З міста Міранди, стейт Мато Ґросо (Бразилія), повідомляють, що там відкрили нафтові джерела на берегах ріки, що також зветься Міранда. Ця чутка облетіла блискавкою цілу Бразилію й піднесла надію, що Бразилія таки позбудеться чужоземної опіки в справі нафти.

ЩЕ ІСНУЄ ЛЮБОВ НА ТІМ СВІТІ.

В Ріо де Жанейро повісився робітник Родолфо дос Сантос, якому рік тому вмерла жінка. Цілий рік ходив, як зачумлений; а в роковини смерти такий сум наліг на нього, що не витримав і пішов туди, де його дружина. Лишив 15-літнього хлопчину сиротою.

ВТОПИЛАСЬ У ВІДРІ.

Вкинувши яблуко у відро, наповнене водою, що стояло на дворі, 15-місячна дівчинка, що живе з родичами в Спринґгил у Новій Скошії, перехилилася, щоб досягнути яблуко, впала стрімголов у воду і втопилась.

У МАНІТОБІ ГИНУТЬ КОНІ.

Коні в Манітобі гинуть у застрашально великім числі. Каже посол д-р М. Т. Люїс з Раквуд, що як не прийде холод і не спинить пошести, то дві третині коней з области між озерами вигинуть. Подібні відомости приходять із околиць Стюартборн - Вайта. В тих околицях нема ветеринарів і для захворілих коней буквально нема рятунку. Коні хворують на т. зв. сплячку — пошесть, що менше-більше кидається в тій самій формі і між людьми. Оповідає посол Люїс, що на фармі Марка Кембела в околиці Тулону, який має шість коней, пять коней захорували впродовж 48 годин. На іншій фармі в тім самім часі захорували пять коней із сімох. Багато хорих коней є в Малонтоні, а також у Рембранді.

КАРА ЗА СВЯТОКРАДСТВО.

В Новім Санчі відбулася судова розправа проти 18-літнього Теодора Молодця, що вкрав із гр.-кат. церкви в Матієві золоту чашу зо св. Тайнами, які під церквою висипав на землю. Чашу розбив і продав коршмареві за кілька папіросів. Його засудили на півтора року вязниці і 5 літ у заведенні для непоправних.

КОНКУРС НА КОНСУЛЯ.

Бразилійський уряд оголосив конкурс на консуля третьої кляси. Зявилося до іспиту більш як сто кандидатів, але 70 уже відіслано, бо не знають чужих мов, а головно французької. З того приводу часописи нарікають на зле поставлені курси чужоземних мов у бразилійських наукових установах.

ОДЕРЖАЛИ ПЕРШУ НАГОРОДУ ПІДЧАС СВЯТА КОНСТИТУЦІЇ.

Українці міста Елизабет, Ню Джерзі, взяли громадну участь у поході, влаштованім містом з нагоди Свята Конституції. Українці виступили в народніх (козацьких) строях. Похід українців був уладжений заходом Злучених Українських Національних Орґанізацій Елизабету. Походом проводили: М. Ґаліновнч і Р. Слободян. Українці одержали срібну чашу як першу нагороду за найкращий стрій у поході.

ВІДЕНЬ — МІСТО ВИНАХІДНИКІВ.

Хто подумав би, що Відень це місто винахідників? А проте так каже статистика. Столиця Австрії має навіть окрему установу — порадню для винаходів, засновану тому девять років виключно для чужини. На світі тисячі людей видумують усякі нові машини; вони хотілиб знати, чи зроблений ними винахід — перший і чи ориґінальний, отже звертаються до ріжних країв по інформації. Відень дав уже 10,000 порад у справі винаходів ріжним цікавим в Австралії, Етіопії, Новій Зеляндії, Голяндській Ґуяні, не рахуючи менше екзотичних країн. Хист до винаходів пояснюють віденці своєю любовю вигоди та комфорту. Вони пробують уліпшувати найзвичайніші предмети буденної обстанови. Найбільше винаходів є з машин, що влекщують комунікацію. Хибний є погляд, що нові машини будують виключно інжініри або люди з технічною освітою. Чуємо, що професорка університету у Відні придумала кишенькове залізко до прасування, майор — новий тип лежака, студент торговельної школи — сірники, що горять, коли вогкі, і якийсь священик — новий порошок, що змазує всякий бруд із рук. У Відні мають намір заснувати банк, що давав би допомоги винахідникам, які моглиб споруджувати свої апарати, а не продавати свої проекти будькому і за безцін.

НЕБЕЗПЕКА ЗАПРОСИН ЇХАТИ АВТОМ.

18-літня Марія Монаська йшла вулицею у Вінніпеґу до роботи, та от спинив якийсь чоловік авто і сказав, що підвезе її. Марія всіла до авта, та незнайомий обернув авто і почав їхати повним розгоном не до міста, але в противнім напрямі. Марія попросила, щоб він спинив авто. Цього авантурник не зробив. Тоді Марія вискочила з авта на вулицю і так потовклася, що ще в шпиталі бореться зо смертю і не знати, чи зовсім видужає. На другий день поліція арештувала Вилйема Кисика, молодшого, підозріваючи, що то він „підвозив" потовчену дівчину. Його випущено на волю по зложенні 5 тисяч долярів поруки.

ТЕРЕБОВЛЯ ЛІТНИЩЕ.

У Теребовлі перебуває 500 літників, що прибули на довший побут. Туристів, що відвідали цього року Теребовлю, було понад 5,000.

УРЯД ЕЙБЕРГАРТА ВИТВОРЮЄ СВОЮ БЮРОКРАТІЮ.

Пише кореспондент Торчі Ендерсон до вінніпеґського щоденика „Ди Вінніпеґ Івнінг Трибюн", що в Алберті уряд Ейбергарта оточує себе тільки своїми поплечниками. Дотепер звільнено до 400 службовців, а на їх місце принято до 900 нових службовців, прихильних партії громадського кредиту. Тепер дуже легко втратити в Алберті своє заняття при уряді, коли хтось необережно висловиться проти партії громадського кредиту. Одно необережне слово вистарчає, щоб службовець утратив своє урядове заняття в Алберті.

СЛІПИМ ПЕНСІЯ.

Від 1. вересня ц. р. всі сліпці в Манітобі, що мають понад 40 літ життя, будуть отримувати пенсію, по 20 долярів місячно. 75 відсотків такої пенсії платить домініяльний уряд, а решту провінційний. Закон про пенсію сліпцям ухвалено в Манітобі ще 1935 року, одначе домініяльний уряд згодився на предложення Манітоби аж по ухвалі відповідного закону на минулій сесії парляменту. Під цим оглядом Манітоба веде перед між провінціями в Канаді.

ПРИСУД НА МАНТІЯ.

У львівському окружному суді відбулася карна розправа проти голосного вбивника жінки капітана під Варшавою, 30-літнього афериста Стан. Альбера, засудженого варшавським судом на 10 літ вязниці. Альбер, перевезений під ескортою з Варшави, відповідав за ошуканства, які управляв свого часу у Львові, навязуючи знайомства з заможними жінками, від яких виманчував гроші. Між іншими жертвою його стала п. Кіршенберґова та її донька, від яких вимантив 1,300 зл. На розправі ошуканець подав, що походить, щоправда з Бурштина, але з вищого роду та що є власником пансіону в Славську. Покищо „мешкає у мокотівській вязниці у Варшаві". Розправа скінчилася засудженням Альбера на 10 місяців вязниці.

СПРАВА 50 ТИСЯЧ КОРОВ.

Ґубернатор бразилійського стейту Парана назначив комісію, що має займитися справою холодільні в Парані і ввезення 50 тисяч коров на роздачу на виплат хліборобам, щоби піднести продукцію молока й масла в тім стейті. Буде розписана публична конкуренція як на будову вище згаданої холодільні так і на ввіз коров.

ТОПТАННЯ НА ОДНІМ МІСЦІ.

Відбувається в Ріо де Жанейро перший зїзд у справі хліборобської науки в початкових школах. Наміри зїзду дуже гарні, програма обширна, але бракує до її переведення двох „дурничок": людей і грошей. Хто буде вчити в глухих забутих Богом і людьми „сертонах" чи кольоніях, коли цілий світ преться до міст?

ПОШИРЕННЯ ПАКТУ З НІОНУ

ЖЕНЕВА. — Девять держав з Англією і Францією на чолі поширили свій пакт, підписаний у Ніоні, на основі якого вони мали патрулювати Середземне море перед нападом піратських субмарин, на такий лад, що відтепер вони будуть патрулювати море також перед піратськими літаками. Бо, подібно як невідомі підводні лодки, так теж невідомі літаки нападали на чужі кораблі і їх бомбардували. Тепер їх будуть зістрілювати. Англійська й французька адміраліція заявили, що вони забирають свої кораблі, які стояли біля берегів Еспанії для зберігання невтральности, бо їм потрібно кораблів для патрулювання Середземного моря.

НІМЕЦЬКІ Й ІТАЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ПОМАГАЮТЬ ЕСПАНСЬКИМ ПІДВОДНИМ ЛОДКАМ.

ВАЛЄТА (Мальта). — Офіцири англійських кораблів завважили на Середземнім морі дві підводні лодки, що мали прапори революційної Еспанії. Їм товаришили два німецькі воєнні кораблі і два італійські, правдоподібно в ціли їх охорони перед чужим нападом.

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД.

ЕНДАЄ. — Еспанські революційні війська проломали лінії астурійських військ і заняли кілька важних стратеґічних точок. Ліві війська відступають і палять за собою мости та нищать дороги. З огляду на гористі околиці військові операції відбуваються дуже поволі. Революціонери наступали також на Мадрид, але їх наступ відбито.

ЯПОНЦІ ПЕРЕМАГАЮТЬ.

ТОКІО. — Японський штаб доносить, що японські війська захопили околиці біля Чо Чав і в той спосіб окружили 50,000 китайської найкращої армії. Тепер японці приготовляються до наступу, щоб цю армію знищити, або взяти в полон. Японці такі певні цеї перемоги, що їх часописи тепер порівнюють її до відомої німецької перемоги над москалями в 1914 році під Таненберґом. Китайські війська знайшлися в дуже поганих, болотнистих околицях; за словами японського штабу, ця перемога це справа кількох наступних годин. Біля Шанґаю японці теж посунулися вперед і захопили одно село.

СОВЄТИ УКРІПЛЯЮТЬ ЕСТОНСЬКУ ГРАНИЦЮ.

ТАЛІН (Естонія). — Совєтська влада взялася горячково за укріплення границі, що сусідує з Естонією, а також з огляду на її слабість Совєти вважали це непотрібним. Але тепер Совєти побоюються, що цю границю може використати на спілку з Естонією якась інша, сильніша держава.

ВАТИКАН ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ҐІТЛЄРІВСЬКИХ НАПАДІВ.

ВАТИКАН. — Верховна влада католицької церкви звернулася через свого представника в Берліні з протестом проти деяких німецьких часописів, які в неперебірчивий спосіб накидаються на католицизм. Причиною цих нападів є, кажуть, те, що Ватикан не скартав дітройтського кардинала Мунделяйна, за те, що він назвав Ґітлєра „кімнатним малярем, та ще й до того поганим".

Верховна влада католицької церкви помістила на лісту заборонених книжок нову німецьку повість Бурґгарда Асмуса п. з. „Життя в монастирі", в якій автор в образливий для черців спосіб представляє їх життя.

ЛИНДБЕРГ З КАРЕЛЕМ ПРАЦЮЮТЬ НАД НОВИМ ВИНАХОДОМ.

ПАРИЖ. — Карло Линдберґ, відомий американський летун, що перший перелетів Атлянтійський океан, віддався науковим студіям. Кілька місяців тому світова преса рознесла була вістку, що він враз з проф. Карелем, винайшов штучне серце. Тепер доносять, що вони обидва знову відкрили щось нове, але покищо про подробиці цього відкриття не хочуть говорити.

Рік тому Линдберґ покинув Америку, начебто зо страху, що ґенґстери схоплять його другу дитину. Тепер разураз повторяються чутки, що він хоче приняти англійське громадянство.

ХВОРОБА ПЕЧІНКИ ПРИЧИНОЮ НЕРВОВИХ ЗАБУРЕНЬ.

ВІШІ (Франція). — До якої міри нині є поширена хвороба печінки, може вказати факт, що вчені на міжнароднім конґресі лікарів у Віші присвячували їй особливу увагу. Ці вчені ствердили, що нервових і психічних забурень не треба відлучати від тіла й фізичного лікування. Хвороба печінки у великій мірі є відповідальна за нервово-духові недуги.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ОПИР КАПТУРА В СУДІ

Президентові Рузвелтові трапилася дивна подія, котра може коштувати дуже багато і його і цілий край.

Як звісно, свого часу президент Рузвелт підняв був проєкт реформи Найвищого Суду в такому напрямку, щоби президентові вільно було збільшити число членів того суду. Цей проєкт президент проголосив доконечною умовою зліберализування цеї заскорузлої інституції, а це зліберализування суду конечною умовою поступу суспільного законодавства краю. Люди, що не хотіли ніякого суспільного законодавства, виступили проти цього проєкту як проти нарушення незалежности судів, і їм вдалося цю реформу повалити.

Прийшлося президентові сховати невдачу в кишеню й задоволитися дрібними реформами нижчих судів та іменуванням одного судді на опорожнене місце в Найвищому Суді. На це становище президент вибрав алабамського сенатора Гюґа Блека, що вірно попирав ліберальні законопроєкти уряду Рузвелта. Проти цеї номінації піднялася була в сенаті деяка критика, але не більша, як буває звичайно в таких випадках, і сенат поважною більшістю номінацію затвердив.

Заки новойменований суддя заняв своє крісло в найвищому судовому трибуналі краю, одна поважна ґазета підняла закид, що Блек був і ще донині є членом орґанізації Ку Клакс Клен. Ця орґанізація повстала в південних стейтах по громадянській війні, щоб добути для білих назад панування в цих стейтах. Як вона вже зробила свою роботу, федеральний уряд зломав її силою. По світовій війні, серед загального морального розкладу, вона піднялася наново й стала голосити свої засади, що в Злучених Державах взагалі, а в південних стейтах зокрема, має панувати біла раса анґльо-саксонської культури й протестантської віри. Вона зверталася проти суспільної й правної рівности чорних людей з білими, проти людей неанґлійської раси та проти всіх, що не є протестантської віри. Зверталася вона проти них не явною пропаґандою, але тайною орґанізацією, заговорами, і доконувала своїх цілей насильствами юрби, нападами й лінчами.

В міру того, як південне громадянство протверезувалося морально, Ку Клакс Клен підупадав, одначе час від часу, як, наприклад, підчас кандидатури католика Алфреда Смита на уряд президента, оживав і проявив таку силу, що опортуністичні політики бачили це корисно для себе приступати до нього для політичного попертя.

Президент Рузвелт усе виразно звертався проти цеї нетолерантної орґанізації. Участь члена Ку Клакс Клена на лавах найвищого трибуналу він певно вважає суспільним нещастям. Розкриття звязку Блека з Кленом є поважним ударом для престіжу Рузвелта та його політики. Тепер навіть скриті прихильники Клена можуть собі кпити з політики Рузвелта як з фальшивої поступовости. Найгірша біда для Рузвелта в тому, що він властиво не може нічого в цій справі зробити, бо хоча членство в Клені є суспільною мерзотою, одначе за само членство ще не можна судді викидати з суду. Тому край жде від президента якоїсь акції в цій справі, але що саме президент мав би зробити, цього ні вороги ні приятелі не кажуть.

О. С.

ВІД АСИМІЛЯЦІЇ ДЕРЖАВНИЦЬКОЇ ДО КУЛЬТУРНОЇ

І в Наддніпрянській Україні, і в Галичині, і мабуть в Америці є ще українці, які дурять себе сподіванками, що щоб там не було, то коли нам удасться, скажім, утворити правдиву федерацію з Росією, то всеж іще наша справа не пропала: всеж знайдемо там можливості **культурного** розвою. Одні, „троцькісти", з новою, „дійсно соціялістичною" Росією. Інші, як пок. В. Липинський, шукали такої федераційної „самостійности" в хліборобській Росії. Кілька літ тому багато людей шукали її в СССР, чіпляючися за „українізацію".

На цім місці хочу показати, до чого такі експерименти доводять: а саме, що всяка **державна** асиміляція (спільна держава, спільні зверхньо - політичні цілі) **неминуче** допроваджує і до асиміляції **культурної,** до спільноти не лише політичної, а таки й племінної.

Хто має нагоду читати советські ґазети, писані українською мовою в Києві і Харкові, той може читати огидні „твори" колись відомих наших поетів: Тичини, Рильського, Сосюри й інших. Той може читати їх огидні підлизування Сталінові, їх падання на землю перед СССР і т. п. Але не тільки це, бо хтось скаже: Щож, Сталін шеф їх спільної держави, а СССР — власне та спільна держава! Можливо, що вони пишуть пеани на ту спільну державу та її „фірера"; алеж пишуть рідною мовою, отжеж **культурної** асиміляції нема! Та в дійсности справа мається інакше. А саме, вони пишуть уже не про український народ, не про український пролетаріят, а про **„советський народ".** Навіть у часах найгіршого австрійського абсолютизму цісарі габсбурської династії зверталися: „до моїх **народів",** бо ніякого одного на цілу імперію австрійського народу не було. В СССР тепер — такий приказ згори — нема нарідв, а є лиш **один советський народ;** а що тон у СССР всьому надає найбільший числом нарід московський, то той український письменник, що признається до „советського народу", деклярує свою приналежність до народу московського. Себто, годиться на свою **не лиш політичну асиміляцію, а й культурну.**

Коли є „один народ", то очевидно, наприклад, тоді і такий Пушкін є вже не чужий нам, московський письменник, а „наш рідний", „улюблений", „дорогий", якого українці повинні кохати і величати... Це вони й роблять у своїх безчисленних одах і статтях. Тому, що „один народ, то й нема вже окремих українських установ — **не лише політичних, а й культурницьких:** і в „українській" пресі, і в театрі, і в радіо, і в кіні, і в літературних орґанізаціях в Україні сидять **всуміш** українці, москалі і жиди (властиво тих двох „націй" найбільше, українців найменше) і всі **разом** творять українську культуру, а властиво льокальну відміну **единої советської культури,** в якій, річ ясна, ані не пахне українським національним духом, натомісць дуже пахне духом Москви і Сіону.

Колись гаслом царату була триедина формула: „православіє, самодержавіє, народность", цебто спільна **віра,** спільний **державний ідеал** і **однакова національна приналежність** для всіх „язиків", що заселяли царську імперію. Простісінькко по тій самій стежці простує Сталін, відбудовуючи колишню імперію царів.

Спершу українці мусіли визнати лише **спільну віру** — комунізм. Мовляв, тільки це, а зрештою можете собі бути навіть самостійною, щоб тільки комуністичною державою.

Потім наступила **дія 2.** Мовляв, не лише спільну віру (комуністичну) мусите мати, але й **спільний державний ідеал:** боротися разом з „братнім народом" російським проти його ворогів, „гнилої" буржуазної Европи, Японії й Америки. А коли був спільний державний ідеал, то, ясна річ, мала бути і **спільна держава.**

Тут советофільські українці зупинились і думали, що аж тепер кінець, і в тіні тої спільної держави, боронені нею від зазіхань імперіялістичної Европи, розвиватимуть свою культуру... Аж тут наступила **дія 3!**

Коли москалі братній народ, то все московське є вам рідне, таксамо, як ваше. І на це хахли мусіли погодитися. Зрештою; коли єднала їх спільна пролетарськка культура, то ясно, що московська культура, такаж пролетарська як і київська, повинна була бути **рідною Києву...** Колиж уже дійшлося до такого щабля, коли спільними стали: і „православіе" (спільна комуністична **віра),** і „самодержавіе" (спільна **держава,** однакові **державні ідеали** назверх), то ясно, що в такій тісній спільноті не було місця на кілька народів; мусіла прийти і третя ланка ланцюга: „народность" — **одна, едина на цілий СССР, один советський народ...**

Так зі щабля на щабель зіпхнули москалі нехитрих малоросів до того стану, в якім нещасні Сосюри і Тичини вигукують гимни на комуну, на Сталіна, на Пушкіна і на „единий советський народ". Щодо української мови — це пусте. Провансальці у Франції і досі базікають своєю мовою, але визнають за свої: не лише французьку державу, але й французький нарід, до якого в своїм переконанні належать.

Нація, яка вирекласяб прав первородства, **яка пішлаб шляхом державної асиміляції, нехибно дійшлаб до асиміляції і культурницької, племінної, цебто в усім уподібниласяб нації пануючій, перестала би бути нацією.** Як перестала нею бути козацька нація, прийнявши в XVII. в. за свою московську **державність,** а в XVIII. і **мову.** На такий шлях повів тепер московський комунізм Україну. На щастя, тим шляхом пішла лиш купа підлизайків, але не нація. Але хай це буде нам осторогою, хай кожний памятає, що зречення самостійности завше, неминуче (коли нація її наново не виборе собі) провадить до знищення нації, до її повного засимілювання культурного. Без політичної незалежности нема культурної окремішности. Нашим соціялістам, комуністам і „хліборобам" гетьманцям варто булоб над цим подумати...

НАЦІОНАЛЬНІ СВЯТОЩІ

Кожний нарід — у розумінні зорґанізованого, себесвідомого колективу — обєднаного спільною мовою, релігією, традицією та певними супровідними ідеями життя, має свої окремі признаки, якими відокремлює себе в зовсім відосіблену етнічну одиницю та придає їй такі вартості, якими кожна нація повинна визначатися. Признаки ці — це своєрідні символи — знаки, завдяки яким кожна нація підкреслює свою окремішність та відрубність, а одночасно зазначує себе до ряду націй, свідомих своїх цілей і завдань.

Тими признаками в житті кожної нації є: національний гимн, національні краски, національні відзнаки.

Здавен-давнім порядком речі принялося, що кожна нація має свій окремий гимн, цебто словно - музичний вияв своїх збірних національних почувань, має свої національні краски — назверхні умовлені признаки своеї національної окремішности, й врешті національні відзнаки — значки, що до певної міри символізують найвищі національні ідеали.

Всі ті символи — це своєрідні національні цінноші. Витворила їх кожна нація впродовж століть на те, щоб при помочі їх повсякчасно підкреслювати повну відрубність та окремішність, а також на те, щоб при помочі тих умовлених знаків дати вислів свойому національному „я".

Не треба хіба додавати, що ті національні символи в кожного народу є в дуже великій пошані. Чому? Саме тому, що вони тісно звязані з найвищими ідеалами нації і є їхнім зверхнім виявом. Тимто й витворився звичай, який згодом став обовязуючим правилом ті всі умовлені знаки-символи дуже поважно трактувати і вживати їх у відповіднім часі, відповідній формі й надавати їм відповідного — дуже поважного — святочного характеру.

А саме принявся загально обовязуючий звичай, що національний гимн можна співати лише знагоди великих національних свят, академій і т. п., а, співаючи, стояти на позір, з відкритою головою, заховуючи притому велику повагу й достоїнство. Те саме обовязує, коли національний гимн грає, приміром, орхестра.

Подібно діється і при вживанні національних красок. Їх передівсім уживається до національних прапорів, які вивішується з дахів установ, чи домів з нагоди національних свят, до декорацій погрудь чи портретів заслужених мужів підчас святочних академій, чи концертів і т. п. В зовсім подібних обставинах вживається інших національних символів, як приміром якихсь відзнак, емблем і т. п.

І так воно діється в цілому культурному світі, що ті всі національні символи в житті кожного народу ґрають дуже важну ролю і є в дуже великій пошані. Першзавсе, є вони стоерідними святощами, яких не вживається оттак собі до вподоби на буддень, але можна ними послугуватись лише справді про свято, і то велике національне свято, а притім задержати повагу й достоїнство.

А тепер слід би нам поставити собі питання: навіщо ми про всі ті речі, здебільшого широкому загалові знані — оттут розписуємось? Невже для пригадки? Ні! Пишучи про ті речі, ми маємо перед очами картини, що тісно вяжуться саме зтими речами, про які ми вище писали. А саме, від якогось часу можна запримітити, що по наших громадах нераз дуже свідомі громадяни зловживають отими, як ми їх назвали, національними святощами, не здаючи собі справи, що зле роблять. На доказ цього можнаб ось-тут навести не один і не два приклади, як то в часі празників, хрестин, чи інших родинних свят — громадяни в ряді інших пісень співають теж наш національний гимн, думаючи, що тим дають вони доказ свого великого патріотизму й національного освідомлення. А тимчасом — справа мається навпаки. Оте виспівування гимну підчас припоїв чи денебудь — це брак пошани для самого гимну а дальше для нації, яка в свій гимн вкладає свої найглибші почування і в його словах завершує свої національно - державницькі ідеали, це брак пошани до своїх власних цінностів — своїх святощів.

Подібним і не менше дивовижнім звичаєм, що став розповсюднюватись, — це звичай розмальовувати хату в блакитно - жовтих красках, цебто наших національних красках. Поминаючи те, що таке розмальовування у висліді негарне (бо не розбуджує в нашій душі почувань краси), слід підкреслити, що воно дуже обнижує нашу національну повагу й осмішує нас в очах інших народів, які куди більше дорожать своїми національними чи державними символами, ніж ми. А вже прямо гріхом треба назвати ствердженний факт, що наші гуцули на долішніх частинах своеї ноші вишивають собі тризуби, думаючи, що саме вони мають бути виказкою їхніх національних почувань. Таких і їм подібних прикладів непошанування наших національних символів, а радше їх зловживання, ми моглиб навести куди більше, а всі вони є доволі вимовним доказом незрозуміння, що таке ті символи, що вони означають, у чому їх вага й велич і чому, ніяким чином не можна ними зловживати, їх профанувати та позбавляти їх ореолу чогось дуже дорогого, величнього.

Крайня пора, щоб ми нашими національними символами: гимном, красками, тризубом — навчилися дорожити і їхнього дійсного призначення не промінювати за дрібну, інколи брудну, монету хвилевих радощів. Бо щойно тоді, коли ці речі зрозуміємо і навчимося дорожити ними, — це буде найкращою виказкою нашої духової настанови до самої нації та її найвищих ідеалів. — („Наш Прапор").

Б. Коллер.

ІНФОРМАТОР.

Петро і Лілі посварилися. Посварилися так гостро, що рішили розійтися. Сказали собі забагато про помилки свого подружнього життя і Лілі, зложивши свої речі до великого куфра, переїхала до своеї товаришки. Телефонічно повідомила його, що розводові формальности поладнає її адвокат.

Петро сидів самотний перед своїм бюрком, думав про те, що сталося, але не мав ніякої охоти користати зо своєї свободи. Так минув йому місяць. Він не мав від Лілі ніякої звістки. Він говорив собі, що мав різку вдачу і мав охоту зробити щось таке, щоби погодитися. Вона теж знала, що він любив її і що радо скористав би з нагоди для порозуміння. Та жити спільно надалі було нелегко. Петро думав про те, що він міг би лишитися добрим приятелем Лілі і що вони могли би врядигоди зустрічатися.

Коли думав над цим, озвався телефонічний дзвінок. Почувши голос Лілі у телефоні, ледви втримав слухальце у руці.

— Вибач, Петре, що турбую тебе своїми справами. Я маю до тебе велику просьбу. Чи не моглаб я зараз з тобою бачитися в одній справі?

— Алеж само собою, моя дитино. Я сиджу ввесь день вдома. Можеш зробити мені цю приємність і прийти до мене на чай.

Петро почав робити лад у своїй хаті. Точно в годині 5-тій Лілі була в нього. Вона була того дня дуже гарна. Від перших слів споважніла:

— Отже мушу тобі відразу пояснити, чому я сюди приходжу. Це справді велика просьба.

Петро перебив їй:

— Можеш мені вірити, що як тільки це залежить від мене. . .

І уважно почав її слухати.

— Бачиш, це дуже проста, зовсім така собі людська справа. Тільки мусиш мені обіцяти, що не будеш дивуватися, коли ця просьба буде тобі видаватися дивна. Мушу тобі признатися, що від часу, як я сама, нуджуся дуже. Я пробувала трохи розважити себе, почала бувати в ріжних товариствах і при такій нагоді познайомилася з одним чоловіком, який хоче зо мною женитися. Хоч я й не можу сказати, що дуже його любю, але рішилася вийти за нього.

Петро слухав здивований. Думав про те, що Лілі таки заскоро рішилася почати нове життя. За один місяць і вже знайшла заступника на його місце! Ще й до того знав він добре, що вона не згодиться на якогонебудь. Заволодів собою і спитав чемно, але ділово:

— Добре. Але що я можу в цій справі зробити?

— Ах, ти сам не знаєш, Петре, як дуже ти міг би мені допомогти. Мій майбутній чоловік є ґімназійний учитель від математики та ґеоґрафії. Він зовсім неподібний до тебе. Трохи тяжкий, педантичний і вже навіть збирав інформації про мене серед моїх знайомих. Але те, що він довідався, небагато йому сказало про мене. І я прийшла тебе просити, чи ти не був би добрий дати йому деякі інформації про мене.

— Інформації про тебе? — збентежився Петро. — То ти не могла собі знайти нікого іншого, тільки саме мене? Мене, свого розведеного чоловіка?

— Алеж Петре, будь розумний. Поперше, ми ще не розвелись, а поправді то хто може мене краще знати від тебе? Миж жили кілька літ зовсім добре одно з одним. Я певна, що ти міг би про мене сказати чимало доброго.

Петро не міг боронитися.

— Коли ти впевняєш, що це тільки я можу зробити, будь ласка. Але як ти уявляєш собі це? Чи я маю до нього піти і виголосити перед ним похвальну промову про тебе? Він може подумати, що я з глузду зсунувся.

— Ні, ні, Петре, можеш бути спокійний. І цим зробиш мені велику приємність. Можеш мені вірити, що я того чоловіка знаю. Зрештою, не потребуєш особисто клопотатися; можеш попросту написати листа.

— Написати? Це дуже добра думка!

Петро аж відітхнув:

— Розуміється, лист — буде ліпше.

Узяв листок паперу і перо.

— Напиши йому гарного, приємного листа. Можеш йому скласти побажання, що він зробив такий добрий вибір і при цьому додати кілька компліментів. Наприклад можеш згадати про мої прикмети господині та товаришки.

Петро зітхнув тяжко. Не було це так легко, як Лілі собі уявляла. Сів і почав писати:

„Вповажаний Пане! Складаю Вам найщиріші побажання. . ."

— Ні, Лілі! — крикнув — так нічого не вийде! Твоя ідея попросту смішна.

Лілі почала сумніватися.

— Знаєш що, Петре, напиши цей лист попросту до мене. Можеш у ньому згадувати, що тобі дуже прикро, що ти нерозсудливо розійшовся зо мною, що аж тепер бачиш, яка я була добра приятелька...

Петро знову лекше відітхнув.

— Добре, Лілі, я це зроблю.

Він узяв новий листок паперу і почав:

„Моя кохана Лілі!"

Після цього легко написав ніжного листа, де вилив усю свою тугу та жаль за тою, яку втратив. Лілі глянула на текст і була дуже зворушена. Вона й не думала ніколи, що Петро вміє писати такі гарні, ніжні листи. А він писав далі:

„. . . Моя туга за Тобою така велика, що не можу її навіть висловити. . ."

Лілі не могла стриматися.

— Петре! Чи ти справді віриш, що я маю всі ті прикмети, про які ти тут згадуєш?

— Справді — відповів він, не підносячи голови і писав далі: „. . . і бажаю Тобі від щирого серця, щоби будуччина могла Тобі принести те щастя, яке я втратив з Тобою".

Обоє прочитали ще раз спільно цілий лист. Нараз сказала Лілі:

— Слухай, Петре, цеж нісенітниця. Той лист задовгий. Мій професор може мене зовсім попросту спитатися: „Коли ви маєте, пані, всі такі великі прикмети, то чому той чоловік не затримав вас при собі?"

— Алеж я зробив би це дуже радо! — крикнув Петро. І докінчив тихцем над самим її вухом.

— Як міг би я зректися такої розумної жінки, яка знає, що в кожній хвилині повинна зробити?

Перекл. **а. б.**

КАСОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ЗА СЕРПЕНЬ 1937 РОКУ

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	339.76	168.	199.08
2.	226.81	169.	44.87
3.	109.09	170.	169.93
4.	101.66	171.	54.76
5.	201.81	172.	43.63
6.	36.30	173.	88.92
7.	236.58	174.	27.95
8.	209.80	175.	150.46
9.	145.87	176.	227.10
10.	190.32	177.	119.89
11.	94.23	178.	75.85
12.	140.36	179.	226.54
13.	108.47	180.	32.83
14.	14.28	181.	120.08
15.	51.28	182.	173.42
16.	81.42	183.	94.10
17.	35.71	184.	12.57
18.	127.23	185.	91.41
19.	10.51	186.	128.06
20.	186.63	187.	75.80
21.	133.91	188.	55.38
22.	44.66	189.	16.38
23.	40.65	190.	34.58
24.	90.61	191.	133.56
25.	71.35	192.	129.11
26.	35.75	193.	118.82
27.	60.04	194.	40.69
28.	117.91	195.	51.97
29.	155.03	196.	59.29
30.	64.46	197.	38.12
31.	137.93	198.	56.81
32.	35.58	199.	32.02
33.	109.29	200.	191.07
34.	39.71	201.	39.52
35.	137.72	202.	37.94
37.	105.38	203.	21.54
38.	237.67	204.	722.78
39.	103.21	205.	22.66
40.	21.58	206.	529.37
41.	38.50	207.	79.57
42.	172.20	208.	30.28
43.	90.40	209.	79.12
44.	129.92	210.	55.57
45.	357.35	211.	187.67
46.	29.91	212.	72.49
47.	47.88	213.	320.55
48.	47.02	214.	43.54
49.	17.96	215.	24.90
50.	196.14	216.	36.00
51.	69.53	217.	431.83
52.	107.05	218.	275.96
53.	72.29	219.	131.13
54.	43.45	220.	178.70
55.	51.51	221.	568.56
56.	181.03	222.	9.73
57.	156.12	223.	308.38
58.	154.23	224.	27.54
59.	158.24	225.	19.68
60.	36.10	227.	64.14
61.	25.01	229.	176.63
62.	145.24	230.	210.05
63.	299.49	231.	19.95
64.	99.83	232.	61.22
65.	268.09	233.	11.57
66.	115.24	234.	135.65
67.	192.67	235.	136.82
68.	23.43	236.	164.51
69.	125.48	237.	235.76
70.	273.96	238.	116.16
71.	15.58	239.	298.97
72.	63.93	240.	37.42
73.	98.06	241.	81.86
74.	26.45	242.	131.09
75.	117.89	243.	64.89
76.	322.15	244.	27.40
77.	75.47	245.	101.22
78.	107.64	246.	66.75
79.	19.23	247.	246.33
80.	58.56	248.	62.54
81.	176.63	249.	41.18
82.	71.97	251.	213.77
83.	194.17	252.	85.23
84.	56.73	253.	85.54
86.	225.48	254.	110.42
87.	192.47	255.	82.38
88.	33.64	256.	55.90
89.	28.53	257.	35.82
90.	267.67	258.	30.72
91.	350.33	259.	195.03
92.	20.59	260.	61.29
93.	55.89	261.	12.14
94.	328.97	262.	86.81
95.	37.00	263.	65.48
96.	216.14	264.	35.28
97.	170.11	265.	31.04
98.	152.32	266.	99.49
99.	197.17	267.	97.07
100.	111.54	268.	99.95
101.	42.56	269.	38.26
102.	497.29	270.	211.45
103.	115.07	271.	75.75
104.	252.22	272.	23.36
105.	206.25	273.	150.06
106.	267.31	274.	180.30
107.	44.20	275.	107.29
108.	101.94	276.	339.36
109.	157.49	277.	168.97
110.	20.00	278.	45.00
111.	38.35	279.	16.34
113.	75.68	280.	187.59
114.	52.31	281.	84.64
115.	26.46	282.	233.98
116.	54.84	283.	145.42
117.	118.22	284.	78.38
118.	71.55	285.	25.93
119.	36.35	286.	37.00
120.	176.92	287.	15.54
121.	148.50	288.	228.86
122.	51.50	289.	32.14
123.	200.01	290.	61.95
124.	105.79	291.	116.00
125.	61.99	292.	530.37
126.	86.16	293.	36.06
127.	203.04	294.	42.07
128.	18.23	295.	179.59
129.	35.98	296.	285.59
130.	358.12	297.	26.95
131.	14.55	298.	86.89
132.	164.50	299.	49.18
133.	234.33	300.	147.46
134.	98.85	301.	161.00
135.	56.05	302.	12.43
136.	187.21	303.	64.19
137.	188.57	304.	76.20
138.	63.15	305.	63.97
139.	75.84	306.	31.25
140.	86.89	307.	73.91
141.	97.69	308.	115.94
142.	115.07	309.	39.94
143.	108.21	310.	73.14
144.	35.00	311.	14.86
145.	56.54	312.	67.23
146.	215.18	313.	8.01
147.	432.68	314.	13.88
148.	30.33	315.	24.25
149.	52.25	316.	287.97
150.	38.76	317.	87.16
151.	108.54	318.	134.83
153.	9.57	319.	47.00
154.	37.35	320.	112.43
155.	446.51	321.	75.85
156.	104.97	322.	56.07
157.	9.98	323.	70.23
158.	247.11	324.	165.23
159.	84.29	325.	126.42
160.	123.56	326.	121.89
161.	191.33	327.	44.09
162.	40.59	328.	24.47
163.	110.66	329.	40.06
164.	167.91	330.	119.64
165.	35.66	331.	42.21
166.	50.77	332.	83.69
167.	84.48	333.	89.66

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
334.	218.75	365.	115.21
335.	52.04	366.	19.81
336.	210.56	367.	332.48
337.	29.02	368.	18.74
338.	266.61	369.	232.63
339.	105.87	370.	247.56
340.	21.26	371.	190.04
342.	184.95	372.	35.52
343.	20.24	373.	39.01
344.	90.78	375.	92.60
345.	105.55	376.	26.00
347.	127.29	377.	18.00
349.	74.00	378.	25.58
350.	123.08	379.	70.70
351.	47.36	381.	29.80
352.	86.21	382.	81.44
353.	25.76	383.	170.03
354.	16.73	384.	53.16
355.	64.62	385.	253.78
357.	60.52	386.	24.83
358.	69.56	388.	161.11
359.	93.01	390.	59.43
360.	14.29	392.	24.01
361.	1,112.84	396.	97.55
362.	65.02	400.	82.87
363.	126.59	401.	40.93
364.	440.59		

З місячних вкладок нових родів обезпечення ______ $43,819.21

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	13.71	221.	8.20
2.	4.29	225.	14.54
3.	2.42	230.	3.81
7.	1.13	234.	24.12
8.	5.71	237.	2.68
19.	1.58	243.	18.23
20.	3.17	245.	3.08
28.	30.97	257.	7.31
30.	11.32	262.	1.41
33.	7.91	268.	2.93
37.	17.20	274.	1.49
39.	45.07	275.	18.25
57.	4.98	276.	6.96
62.	1.18	277.	2.02
65.	13.02	278.	1.15
69.	3.62	282.	3.55
70.	3.80	283.	4.93
83.	4.11	284.	3.37
88.	8.58	286.	37.75
90.	13.43	288.	3.83
101.	2.84	292.	2.87
102.	4.96	295.	1.13
106.	11.86	298.	3.05
108.	10.63	305.	8.31
117.	4.46	312.	2.26
125.	3.61	316.	1.41
127.	5.65	321.	5.01
134.	3.06	322.	1.31
135.	2.08	328.	2.01
139.	2.35	331.	4.74
140.	1.64	334.	2.28
142.	13.30	335.	6.44
143.	11.55	336.	7.46
147.	28.16	342.	24.67
151.	9.79	345.	2.65
156.	1.29	349.	5.24
161.	4.41	358.	2.52
170.	16.22	361.	9.60
181.	1.57	363.	.88
185.	6.68	364.	1.75
189.	8.15	367.	3.51
194.	.81	368.	.74
206.	5.45	370.	21.74
208.	2.48	371.	1.30
209.	4.26	384.	28.93
215.	2.14	385.	4.03
216.	15.82	388.	17.56
217.	2.74		

З місячних вкладок старого роду обезпечення ______	$ 765.92
З місячних вкладок від членів ______	$44,585.13
Звільнення членів з місячних оплат (дивіденда) ___	16.30
Процент від бонді ______	3,686.37
Заробок на бондах ______	239.06
Процент від морґеджів ______	3,503.54
Сплати мореґджів ______	810.44
Процент від позичок ______	854.05
Сплати позичок ______	1,073.00
Продаж бондів ______	42,500.00
Зворот позичок до фонду народного ______	35.00

Сирітські части по бл. п.

в. 251. Страп Михайло ___	100.00
в. 396. Цюлюпа Василь ___	600.00
Разом	$98,685.89

РОЗХІД:

Виплати посмертних запомог по бл. п.:

в. 1. Колодій Михайло ___	$ 1,000.00
в. 43. Держанович Олекса	1,000.00
в. 57. Лісовський Антін ___	1,000.00
в. 145. Порада Петро ___	25.00
в. 155. Кежецький Іван ___	1,000.00
в. 198. Голод Діонізій ___	1,000.00
в. 246. Панас Стефан ___	1,000.00
в. 248. Лабяк Ілько ___	250.00
в. 249. Буґель Анна ___	500.00
в. 251. Страп Михайла ___	500.00
в. 292. Седорак Прокіп ___	1,000.00
в. 324. Рутецький Семко ___	1,000.00
в. 365. Ходан Іван ___	1,000.00
в. 396. Цюлюпа Василь ___	1,000.00

Інші виплати з фонду посмертного:

Грошеві звороти і зворот позичок ______	194.02
Перенос резерви до нових родів обезпечення ___	683.00

Виплати сирітських частей по бл. п.:

в. 104. Савків Гнат ___	112.00
в. 182. Сачава Гнат ___	128.75
в. 209. Мізяк Федор ___	54.50
в. 332. Смоляр Серафин ___	84.21

Виплати з фонду запомогового:

в. 1. Челяк Теодор ___	$ 25.00
в. 1. Меца Михайло ___	25.00
в. 6. Фридрик Василь ___	25.00
в. 8. Шиянський Микола ___	25.00
в. 9. Бляшка Андрій ___	25.00
в. 10. Підбережняк Андрій	35.00
в. 18. Ф... Юлія ___	25.00
в. 21. Турянський Петро ___	35.00
в. 25. Вах Лев ___	35.00
в. 29. Радко Теодор ___	35.00
в. 30. Ґмитрик Гавриїл ___	35.00
в. 36. Майлик Анна ___	25.00
в. 50. Кмітко Іван ___	35.00
в. 78. Козій Василь ___	50.00
в. 78. Фіняк Яків ___	25.00
в. 82. Старіят Йосиф ___	20.00
в. 85. Борецька Марія ___	25.00
в. 88. Мудрик Марія ___	25.00
в. 90. Лях Анна ___	25.00
в. 97. Цебровський Кароль	35.00
в. 100. Ферич Самуїл ___	25.00
в. 102. Демко Іван ___	35.00
в. 104. Ватраль Марія ___	25.00
в. 112. Крива Марцеля ___	50.00
в. 123. Гевко Михайло ___	50.00
в. 137. Ґалан Маґда ___	35.00
в. 155. Дригинич Марія ___	25.00
в. 155. Гойда Маґда ___	25.00
в. 155. Цап Іван ___	25.00
в. 155. Періг Катерина ___	25.00
в. 155. Балюх Іван ___	50.00
в. 155. Олійник Анна ___	35.00
в. 159. Стахун Марія ___	20.00
в. 168. Космина Андрій ___	25.00
в. 168. Дзюбак Василь ___	50.00
в. 175. Ґрошко Ілія ___	25.00
в. 179. Петрівський Михайло	50.00
в. 201. Пелещук Іван ___	25.00
в. 202. Кісак Анна ___	30.00
в. 206. Соловчук Матвій ___	50.00
в. 207. Рева Микола ___	25.00
в. 208. Ковальчук Ілько ___	35.00
в. 211. Балій Михайло ___	100.00
в. 235. Ґвоздь Семен ___	35.00
в. 245. Кушнір Василь ___	100.00
в. 254. Мичковський Матей	50.00
в. 280. Цястон Іван ___	25.00
в. 326. Беднарчук Петро ___	35.00
в. 338. Крупяник Іван ___	35.00
в. 365. Камінська Маґдалена	25.00
в. 365. Сухиня Андрій ___	35.00
в. 367. Луців Василь ___	25.00
в. 383. Пухта Василь ___	50.00

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за орґан ______	$ 3,595.00
Податок від реальности ___	1,155.96
Платня головного уряду ___	816.75
Платня помічних сил ___	170.25
Видатки канцелярійні почта, телефон і т. п. ______	82.32
Лікарі за нових членів ___	71.75
Соціяльне обезпечення робітників ______	56.74
Нагороди для нових відділів	50.00
Нагорода секретарям ___	9.96
Оправа місячних книг ___	9.00
Друки і офісові прибори ___	6.75
Звільнення членів від місячних оплат (дивіденда) ___	16.30

Інвестиції:

Інвестовано в бондах ______	$75,750.00
Процент на бондах ______	74.48
Інвестовано в морґедаж ___	7,500.00
Позички членам на грамоти нових родів обезпечення	5,796.00
Разом	$109,545.99

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем липня 1937 р. осталася ______	$224,002.96
Прихід за серпень ______	98,685.89
Разом ______	$322,688.85
Розхід за серпень ______	109,545.99
Готівка з кінцем серпня 1937 осталася ______	$213,142.86

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка ______	$ 213,142.86
Морґеджі ______	1,204,754.50
Бонди ______	1,170,573.89
Реальности ______	1,059,830.06
Дім У. Н. Союзу ______	110,000.00
Позички членам ______	479,499.00
Разом	$4,237,800.31

Стан довжний:

Фонд посмертний нових родів обезпечення ______	$3,514,952.27
Фонд адміністраційний ___	126,695.90
Фонд запомоговий ______	74,124.31
Фонд конвенційний ______	3,379.16
Фонд народний ______	1,698.83
Contingent Fund for protection of Investments ___	226,209.00
Фонд посмертний старого роду обезпечення ___	72,078.01
Фонд резервовий ______	12,267.47
Фонд сирітський ______	206,395.46
Разом	$4,237,800.31

М. Мурашко, гол. предс.

Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗУ

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за серпень 1937 року

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	7.65	39.	4.72
2.	11.95	40.	1.58
3.	2.70	42.	6.75
4.	2.03	43.	4.95
5.	7.45	44.	11.25
6.	.65	45.	12.60
7.	10.25	46.	1.80
8.	13.28	47.	2.95
9.	11.55	48.	2.03
10.	4.72	50.	13.50
11.	16.65	51.	.45
12.	1.35	52.	4.30
13.	11.47	53.	2.93
14.	1.58	54.	1.35
15.	1.80	55.	3.40
16.	6.30	56.	11.50
18.	1.15	57.	8.10
20.	11.70	58.	8.10
21.	9.00	59.	11.05
22.	1.15	60.	2.92
23.	.90	61.	5.86
24.	8.20	62.	8.55
25.	.90	63.	15.98
26.	3.45	64.	7.45
27.	.70	65.	12.40
28.	5.40	66.	1.15
29.	9.25	67.	6.07
30.	7.43	68.	.68
31.	7.20	69.	2.25
33.	13.50	70.	7.43
34.	1.12	71.	.50
36.	10.15	72.	3.85
38.	4.95	73.	3.83

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
74.	.45	192.	7.88
75.	8.55	193.	2.03
76.	16.20	194.	1.50
77.	5.62	196.	2.50
79.	.90	197.	.45
80.	4.75	198.	2.95
81.	5.85	199.	.75
82.	4.05	200.	14.18
83.	9.25	201.	3.38
84.	1.15	204.	85.73
86.	7.45	205.	3.45
87.	9.00	206.	29.03
88.	2.48	207.	2.25
89.	2.03	208.	.25
90.	17.32	209.	1.35
91.	19.15	210.	.90
92.	1.00	211.	10.80
93.	1.35	212.	1.35
94.	11.70	213.	16.20
95.	4.30	214.	1.35
96.	8.30	217.	13.98
97.	12.60	218.	8.58
98.	3.40	219.	5.85
99.	14.85	220.	9.00
100.	2.48	221.	34.43
102.	24.53	223.	31.30
103.	4.27	225.	1.35
104.	7.00	227.	1.13
105.	9.90	229.	10.65
106.	10.35	230.	14.40
107.	2.30	231.	3.37
108.	3.15	232.	5.20
109.	5.40	233.	4.45
110.	2.70	234.	15.55
113.	4.05	235.	10.13
114.	4.05	236.	7.42
115.	2.70	237.	10.80
116.	7.20	238.	9.00
117.	1.58	239.	18.23
118.	.90	241.	1.58
120.	9.90	243.	8.33
121.	11.48	244.	1.58
122.	1.35	245.	5.40
123.	5.55	246.	1.57
124.	5.62	247.	12.85
125.	6.98	248.	4.95
126.	5.18	251.	7.00
127.	7.43	252.	5.40
128.	1.35	253.	1.80
129.	.70	254.	7.43
130.	17.10	255.	3.40
132.	5.00	256.	3.30
133.	3.15	257.	1.80
135.	4.50	258.	5.62
136.	15.30	259.	8.33
137.	11.03	260.	12.60
138.	3.15	261.	1.60
139.	3.84	262.	1.35
140.	6.75	263.	2.05
141.	.45	265.	1.13
142.	16.65	266.	3.83
143.	5.18	267.	3.15
144.	1.15	268.	4.05
145.	6.50	269.	2.25
146.	4.28	270.	10.60
147.	26.55	271.	4.50
148.	2.93	272.	1.80
149.	2.70	273.	3.15
150.	10.60	274.	5.18
151.	10.58	275.	4.30
154.	.45	276.	18.45
155.	18.70	277.	12.15
156.	9.90	278.	1.80
158.	12.83	279.	1.80
159.	4.50	280.	4.75
160.	3.85	281.	7.65
161.	8.00	282.	15.30
162.	1.15	283.	7.65
163.	3.60	284.	1.35
164.	23.63	285.	.50
165.	7.65	286.	1.93
167.	6.30	287.	.50
168.	4.50	288.	11.02
169.	.68	289.	3.60
170.	9.67	290.	2.25
171.	6.52	291.	16.65
172.	9.00	292.	29.70
173.	3.85	293.	1.12
174.	4.05	294.	2.48
175.	7.43	295.	4.72
176.	9.90	296.	8.80
177.	1.13	297.	2.05
178.	3.15	298.	1.15
179.	11.48	299.	2.70
180.	16.65	300.	5.15
181.	.70	301.	5.00
182.	4.73	302.	.50
185.	5.85	303.	2.92
186.	2.00	304.	.50
187.	.90	305.	3.38
188.	4.75	307.	1.65
189.	1.15	308.	1.60
191.	5.85	309.	1.35

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
310.	2.25	350.	.90
311.	1.15	351.	.68
312.	5.25	352.	4.95
314.	1.58	354.	.67
315.	.25	355.	2.05
316.	8.78	357.	2.25
317.	3.38	358.	3.85
318.	7.42	359.	8.10
319.	7.90	361.	48.85
320.	5.40	362.	8.80
321.	5.63	363.	10.80
322.	1.35	364.	17.35
323.	8.55	365.	5.18
324.	5.18	366.	3.85
325.	9.38	367.	10.50
326.	7.20	369.	12.40
327.	2.95	370.	4.95
328.	.90	371.	10.45
329.	.25	373.	3.60
330.	10.58	375.	6.08
331.	5.20	376.	.25
332.	6.75	377.	1.20
333.	4.50	378.	2.38
334.	8.33	379.	8.55
335.	12.30	381.	1.57
336.	13.75	383.	13.28
337.	.25	384.	6.75
338.	13.50	385.	11.47
339.	5.68	386.	4.50
340.	1.80	388.	14.18
342.	14.85	390.	7.87
344.	2.03	392.	1.58
345.	6.75	396.	4.40
347.	10.80	400.	12.40
349.	5.40	401.	1.57

З місячних вкладок від членів ______	$ 2,264.08
Проценти від бондів ___	455.88
Проценти від морґеджів ___	1,260.33
Сплати морґеджів ______	87.50
Разом	$ 4,067.79

РОЗХІД:

Виплати з фонду посмертного:

в. 259. Гірняк Володимир ___	500.00

Інші виплати з фонду посмертного:

Грошеві звороти Т. 2. ___	211.36

Виплати з фонду адміністраційного:

Свобода за Український Тижневик ______	$ 475.00
Платня помічних сил ___	254.00
Соціяльне обезпечення робітників ______	16.02
Разом	$1,456.38

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Готівка з кінцем липня 1937 осталася ______	$ 56,127.70
Прихід за серпень ______	4,067.79
Разом ______	$ 60,195.49
Розхід за серпень ______	1,456.38
Готівка з кінцем серпня 1937 остається ______	$ 58,739.11

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка ______	$ 58,739.11
Морґеджі ______	171,407.48
Бонди ______	129,849.64
Реальности ______	56,650.92
Позички членам ______	104.00
Разом	$416,751.15

Стан довжний:

Фонд посмертний ______	$310,204.49
Фонд адміністраційний ___	106,546.66
Разом	$416,751.15

Р. Слободян, гол. фін. секр.-кас.

М. Мурашко, гол. предс.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

МІСТО БОЖЕВІЛЬНИХ

3,000 божевільних на волі.

Методу лікувати умово хорих не в замкнених заведеннях, а в звичайному осередку щораз більше пристосовують. Є місцевости, де люди фахово займаються такою опікою над хорими, яких приймають до домів, начеб були членами родини. Перше місце займає щодо цього в Европі бельгійське містечко Гель. Живуть у ньому зовсім на волі три тисячі божевільних.

До такого розвитку містечка причинилася церква св. Дафне, бо є леґенда, що статуя патронки тієї церкви має чудотворну силу привертати здоровля божевільним.

Звязане це з леґендою ще із VII. століття.

Леґенда про св. Дафне.

В 600-му році володів в Ірляндії один поганський король. Його гарна жінка померла. Король сказав, що може оженитися з такою жінкою, що булаб подібна до його небіжки жінки. Королівські посли розїхалися по всьому світі, та після довгих пошукувань вернулися з нічим. Сказали королеві, що крім його дочки Дафне ніяка жінка у світі не є подібна до покійної королеви. Король не міг побороти пристрасти та зажадав від дочки, щоб стала його жінкою.

Дафне, охрещена та вихована мамою у християнській релігії, не знала що їй діяти, тому звернулася за порадою до свого сповідника Гарбена. Цей порадив їй утікати, а щоби боронити її перед небезпекою, втік із нею разом.

Король зараз же пустився за дочкою в погоню, та в Антверпені втратив їх сліди. Поступив до заїздного дому в Гель, де заплатив шинкареві за себе та за своїх людей золотими грішми, яких уживали в Ірляндії. Тоді шинкар сказав королеві, що в недалеких лісах живе набожна пара, яка раз заплатила йому такими самими грішми. Король вкстій вибрався в ліс і застав збігців у малій покинутій каплиці. Гарбена на місці покарали смертю, а від Дафне батько зажадав, щоби стала його жінкою. Як дочка таки не згодилася; прикавав убити її, та ніхто з його людей не важився виконати приказ. Тоді сам король пробив її мечем, тіло лишив на місці, а сам вернувся в рідний край.

Селяни, що були притому, побачили із здивуванням, що тіло спочиває в білій домовині, прикрашеній гарними, невідомими в цьому краю цвітами. Очаровані чудом, припали на коліна, а божевільний, що був між ними, вернувся до здоровля. Відтоді зачалися прощі божевільних із усього світу до гробу, а пізніше до церкви святої Дафне.

Організація міста божевільних.

Так то до міста Гель сходилося щораз більше божевільних, а вкінці стали вони поселюватися напостійно при поодиноких родинах. Сьогодні „домашня опіка" над хорими це головне заняття мешканців міста Гель. Та ті справи управильнила щойно трохи влада. Щоби приняти до свого дому божевільного, треба тепер бути записаним на рядовий лісті, яку зладжує мер (бурмістр) і спеціяльний представник королівської влади. Із тієї листи викреслюють негайно всіх караних судово, підозрілих у чомунебудь і вкінці тих, що допустилися надужить супроти хорих або поводилися з ними негідно.

Тому то хто не має в своїй хаті божевільного, того вважають менше вартним громадянином, із яким ніхто, хто себе шанує, не живе в близьких взаєминах. Коли в містечку хтось хоче продати дім, то перше питання, яке йому завдадуть, буде, скільки в цьому домі умово хорих. Чим більше в домі божевільних, тим радніше куплять такий дім.

Удержання хорого в Гель коштує значно менше, ніж у замкненому заведенні. Та залежно від умовин, у яких живе пацієнт, лікування в Гель ділиться на три кляси, яким відповідають ріжні висоти оплат. Відповідно до того серед пацієнтів витворилися свого роду касти, які доказують, що снобізм не є чужий і умово хорим.

Не всі хорі можуть жити так по приватних домах. Кожний новик мусить перебути пробу, після якої лікарі рішають, чи хорий може остатися, чи ні. Відсилають 20 до 30 відсотків загальної скількости хорих. Не приймають хорих, які сексуально надмірно розвинені. Нпр. три роки перед війною до одного дому приняли умово хору 19-літню дівчину, яка потім по смерти господині 15 літ вела домашне господарство вдівцеві та братам. На 27-му році несподівано привела на світ дитину. Молодий сусід, на якого впало підозріння, що він є батьком дитини, покінчив самогубством, бо мешканці міста Гель уважають найбільшою ганьбою залицяння до божевільних.

Злочинність.

Від часу вбивства бурмістра міста Гель одним божевільним, що тому 30 літ сколихнуло цілим містом, не трапився більший проступок. Коли лише який з пацієнтів починає виявляти неспокій, стає брутальний та напасливий, замикають його в місцевому шпиталі, відки випустять його щойно, як зрівноважиться. Та загалом впливає дуже добре на спокій духа хорих, що вони перебувають на волі.

Коли тому кілька літ замкнули шпиталь у Бріж спиталися доктора Сано, управителя колонії в Гель, скільки божевільних міг би забрати до себе. „Дайте мені всіх — відповів лікар. — Побачу, що дасться зробити з них". Спеціяльний поїзд самих умово хорих виїхав до Гель, де мешканці ждали вже на них на стації. До замкнених заведень відіслали лише 20 відсотків хорих.

Згідно з місцевими приписами одна родина може держати найбільше двох пацієнтів. „Трох хорих, це вже дім божевільних" — каже місцева приповідка.

Наполеон і Цезар.

Найцікавіші пацієнти це ті, що хорують на манію великости. Є там чимало Наполеонів, Цезарів, а навіть богів, які переходово лікуються в Гель.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

ЗА СЕРПЕНЬ 1937 РОКУ

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 1. Карпяк Стефанія.
В. 3. Забава Джек Михайло.
В. 5. Сидор Катерина, Якимиська Анна.
В. 8. Курилюк Едвард.
В. 22. Каня Анна.
В. 29. Ґрозіо Василь, Маліщак Володимир.
В. 31. Вилота Марія, Юба Анна.
В. 43. Натишак Іван.
В. 45. Белз Василь.
В. 48. Кузик Йосиф.
В. 53. Усик Віра.
В. 58. Чарний Михайло.
В. 83. Рій Марія, Навроцький Стефан, Рій Іван.
В. 85. Паращук Павло, Петрівський Петро, Петрівський Володимир.
В. 88. Ґрабінський Петро.
В. 90. Маршалько Іван.
В. 103. Пунко Володимир, Шупяний Володимир.
В. 106. Кулак Розалія.
В. 112. Микитюк Стефан.
В. 116. Шумський Стефан.
В. 117. Микитин Марія.
В. 121. Мельник Евдохія, Мельник Петро.
В. 124. Мелета Марія.
В. 127. Яблонська Зофія.
В. 130. Козицький Михайло.
В. 147. Цебенько Стефан.
В. 149. Концевич Стефан.
В. 152. Гладка Ольга.
В. 155. Щуцька Олена, Циктор Лука.
В. 156. Яцек Петро, Купчак Марія.
В. 160. Сломушинський Михайло. Фуртис Іван.
В. 166. Галупа Меланія.
В. 170. Томчук Никола.
В. 179. Ґолдак Марія.
В. 200. Карпович Олена, Кітаґродський Никола.
В. 203. Стецько Михайло.
В. 204. Заяць Анна, Сідлар Василь, Сноnек Анна.
В. 206. Чарний Ольга.
В. 218. Омелян Франко.
В. 234. Ільків Михалина, Кужмінська Емілія, Роґошевський Павло.
В. 235. Крохмальний Олекса, о.
В. 239. Мокрицький Іван.
В. 242. Дончак Андрій.
В. 251. Дарваль Василь.
В. 252. Дибак Григорій.
В. 259. Пелех Роман, Ментус Ольга, Іваньо Стефан.
В. 260. Яким Юстина.
В. 270. Корнило Анна, Корнило Марія.
В. 271. Левуш Марія, Витяз Анна.
В. 277. Скоробогатий Йосиф.
В. 278. Дибак Михайло.
В. 283. Мриглуд Іван.
В. 289. Гузар Василь.
В. 291. Лазука Реймонд.
В. 292. Лишак Павло.
В. 293. Дубров Марія.
В. 296. Карсон Катерина.
В. 301. Шумська Юстина, Шумський Стефан.
В. 307. Ґулда Марія.
В. 312. Єдинак Михайло.
В. 326. Колодей Теодор.
В. 332. Причка Катерина.
338. Марич Марія, Хомош Олена, Хан Марія.
В. 359. Трощанецький Анна.
В. 362. Васюрка Володимир, Левінський Семен, Тріщук Іван.
В. 369. Сахан Анна.
В. 371. Бучак Богдан.
В. 373. Гармич Іван.
В. 383. Ґродзінський Петро.
В. 390. Кінаш Марія.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 1. Ґіґович Йосифа, Татусько Луця, Раповий Володимир,* Поляняк Климко, Поляняк Варвара, Кухта Іван, Кухта Анна, Федак Нетій.
В. 6. Мурайко Марія, Мурайко Стефан.
В. 9. Ващук Мартин, Старовецька Анна, Вашута Анна, Янковський Йосиф. Кормаш Текля, Панчишин Іван,* Пелех Іван, Янковська Анна, Кормаш Никола, Пелех Анна, Бобеляк Іван.
В. 10. Завидняк Мілько.
В. 25. Мамчур Стефан В.
В. 31. Кулка Анна, Вочок Никола. Пограничний Михайло, Пограничнa Марія.
В. 39. Бура Текля, Когут Петро, Клачко Марія, Метз Йосиф. Кондрасевич Микита,* Кондрасевич Ева, Майкович Василь.
В. 42. Федорко Іван.*
В. 59. Левкович Петро.
В. 65. Жарський Франко.*
В. 69. Гаврилків Іван.
В. 74. Ярема Петро.
В. 86. Овсяник Іван, Стец Теодор, Хміль Василь.
В. 87. Кішак Анастазія.
В. 122. Пілюк Іван, Пілюк Анна.
В. 123. Задолинний Петро, Сербан Ясько, Сербан Кинеґунда, Ґевко Михайло.
В. 130. Шолок Катерина, Сенк Кароль, Сенк Анастазія.
В. 131. Бойко Катерина, Шеремета Ева.
В. 147. Шурин Анна, Заяц Іван. Заяц Текля.
В. 158. Балько Василь, Зубіль Семен.
В. 159. Піндзола Теодор.
В. 176. Бруц Михайло.
В. 193. Михалина Михайло, Нагадзина Павло, Сисак Теодор, Сисак Параска, Тутка Никола, Тутка Ксеня. Трач Петро,* Поточняк Михайло.
В. 219. Ховлюк Михайло, Якимів Дмитро.
В. 221. Кобелюх Юстина.
В. 229. Воленький Гендрик.
В. 230. СмальІлько, Смаль Анна.
В. 241. Подорожний Павло, Подорожна Параскевія.
В. 255. Сидоряк Лешко.
В. 266. Бодак Григорій.
В. 276. Гарко Евгенія.
В. 288. Коник Андрій.
В. 300. Костик Іван, Костек Катерина, Кітка Петро.
В. 304. Коваль Дмитро, Попелюк Андрій. Поточак Іван.
В. 316. Петровський Никола.
В. 326. Сворен Анна, Ґуральчук Мартин.
В. 338. Крицько Марія.
В. 342. Позанський Михайло, Позянська Катерина.
В. 349. Ґелета Каська.
В. 361. Каришин Михайло, Каришин Марія, Ярей Антін.*
В. 365. Сухеня Андрій, Боївка Ева М., Боївка Анна, Боївка Павло.
В. 370. Ґудима Марта, Вергун Роман, Чухрей Іван, Кучірка Іван.
В. 401. Ґірко Іван.*

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 147. о. Филима Йосиф.
В. 156. Янчак Елизавета.
В. 161. Рудакевич Анастазія, Рудакевич Олекса.
В. 163. Блашкевич Григорій.
В. 183. Лавринец Розалія.
В. 219. Ткач Іван.*
В. 230. Гарасимів Никола.
В. 248. Огар Петро.*
В. 284. Чорна Пелагія, Чорний Юрій.
В. 334. Лупен Данько.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 34. Цибак Катерина.
В. 62. Бончак Марія.
В. 156. Янчак Елизавета.
В. 175. Шевчук Анна.
В. 307. Аркатин Йосиф.*
В. 338. Крицька Марія, Янконська Зофія.
В. 396. Чернецький Іван,* Халупа Анна, Бекіш Юлія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 1. Смалец Варвара, Смалец Іван, Войтович Марія, Кропиляк Стефан, Козак Володимир,* Козак Анастазія, Козак Іван, Тирлич Нестор, Войтович Володимир,* Мацейовський Михайло.
В. 7. Яворська Варвара, Яворський Петро, Кот Михайло.
В. 9. Вербицький Михайло, Шепта Стефанія, Драгущак Ефрозія, Гевчук Павло.
В. 10. Хвалик Семен.
В. 20. Годяк Марія, Годяк Йосиф, Годяк Анна Анеля, Годяк Никола.*
В. 21. Поточняк Іван.*
В. 24. Колодинський Никола,* Мичковський Кароль.*
В. 25. Ардан Іван.
В. 29. Гавришко Михайло.*
В. 34. Цибак Никола.
В. 43. Фолта Марія.
В. 45. Лесюк Марія.
В. 48. Вуксанович Стефан.
В. 54. Міта Михайло,* Дзюба Йосиф.
В. 58. Демко Никола, Демко Юлія, Дановяк Анна.
В. 62. Худяк Йосиф.*
В. 65. Зузяк Іван.*
В. 67. Кушпінський Мирослав.*
В. 72. Ласкос餐ролька.
В. 76. Мручок Ольга.
В. 78. Вавращко Цецілія, Ваненчук Антін, Затек Іван, Тимчишин Марія. Бівас Іван, Хоровська Марія, Якобовський Іван, Косинський Михайло, Мацик Михайло, Маційовський Станислав, Молочняк Петро, Стерник Іван, Шайник Михайло, Вавращко Антін.
В. 82. Ільків Василь, Ільків Михайло,* Саміло Григорій.*
В. 83. Кобільник Григорій.*
В. 86. Гавриляк Андрій.
В. 87. Вархоляк Дмитро.*
В. 90. Ковалишин Михайло.*
В. 102. Сенчишин Никола, Угрин Андрій, Саврун, Михайло, Клинчак Іван, Николайко Петро.*
В. 104. Іваницький Іван.
В. 109. Литвин Іван.*
В. 113. Вілфорд Іван П.*
В. 114. Молодечий Елизавета, Молодеичй Іван.
В. 115. Скубяк Катерина.
В. 120. Кобаль Анна.
В. 127. Цопик Володимир.
В. 130. Палеґа Іван, Палеґа Йосиф,* Тимців Лікерія, Війкс Марія, Тимчер Ольга.
В. 131. Доманчук Йосиф.
В. 132. Смолінська Марія.
В. 133. Бобрик Анна, Шатинський Теодор.
В. 134. Місорак Дзейн.
В. 135. Зїз Текля, Зїз Стефан, Лазоришин Лука.
В. 136. Ґайдош Анна.
В. 143. Скуба Силвестор.
В. 146. Снігур Дмитро.
В. 147. Бохна Теодор, Бохно Роман,* Павлус Тома, Кмец Петро.
В. 154. Білиця Ева.
В. 155. Бардаль Марія, Шербак Анна.
В. 156. Коваль Анна.
В. 158. Максемов Володимир,* Максимів Василь.*
В. 159. Камінська Анна.
В. 161. Петришин Стефан.
В. 163. Нагірна Анна.
В. 171. Дубек Анна, Лутняк Юлія, Мікула Марія, Павлик Олена, Шарамович Анна.
В. 175. Владичак Іван.
В. 179. Хлопик Іван.*
В. 181. Совецька Анна, Совецький Никола.
В. 186. Сімонс Марія.
В. 193. Малішевський Іван, Малішевська Марія.
В. 201. Луців Анна.
В. 206. Королишин Дмитро.*
В. 209. Дацько Теодор, Дацько Анна, Келман Стефан.
В. 218. Сокіль Стефан.
В. 219. Трач Никола, Корда Михайло, Війтишин Михайло.
В. 221. Дубик Володимир,* Гук Мирослав.*
В. 229. Савкулич Теодор,* Савкулич Ева, Маркович Марія, Савкулич Григорій, Савкулич Михайло,* Савкулич Стефан,* Савкулич Дмитро.*
В. 230. Волійник Михайло.*
В. 231. Гоцко Сузій, Мітзак Василь.
В. 237. Матис Іван,* Косинюк Олекса.*
В. 238. Горуц Никола.
В. 241. Барилюк Марія, Барилюк Войтко.
В. 242. Мацей Володимир,* Ящила Василь,* Юрковський Михайло,* Дубіцький Франко.
В. 245. Єдлінська Анеля, Вольчинський Никола,* Лещук Анна.
В. 251. Міґас Михайло,* Міґас Іван.*
В. 268. Ґречин Михайло.
В. 271. Цюрос Дзеній.
В. 276. Кірай Катерина, Мацюряк Адам,* Белей Іван.*
В. 277. Ярошевич Михайло мол.*
В. 288. Мишастий Михайло.
В. 290. Бартох Текля.
В. 291. Бурґ Стеля, Бурґ Михайло,* Бурґ Ілько,* Квасняк Володимир,* Коваль Михайло мол.,* Красіцький Яків, Стефаник Семен,* Стефаник Павлина, Бурґ Іван.
В. 292. Боднар Семен, Штик Олекса.
В. 294. Куришкін Йосиф.*
В. 295. Намачинський Тимко.
В. 306. Крохмальник Михайло.*
В. 307. Черцовий Андрій.
В. 316. Наперала Анна, Храновський Володимир.*
В. 317. Поцентилюк Анастазія.
В. 318. Ґрадковська Олена.
В. 319. Коник Михайло, Маціднн Анна, Головчак Дмитро, Піціль Василь.
В. 324. Граб Марія.
В. 326. Шиманська Марія.
В. 330. Окрепкий Михайло.*
В. 339. Барна Йосиф М.*
В. 349. Ніґран Анна, Скоц Марія.
В. 252. Ковалик Йосиф, Ковалик Петро.*
В. 359. Кузьма Катерина, Поперека Анна.
В. 364. Мельник Стефан.
В. 365. Ґулик Марія, Ґулик Іван, Ґулик Параскевія, Малик Анна, Малик Стефан, Мичак Кость, Мичак Марія, Рапавий Федор.
В. 367. Чудак Теодор.
В. 370. Стасюк Кароль, Брезіцький Михайло.
В. 371. Куман Олекса.
В. 385. Лозовський Володимир.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 87. Удич Марія.
В. 165. Перій Марія.
В. 183. Петрик Володимир.
В. 185. Блашкевич Григорій.
В. 192. о. Филима Йосиф.
В. 218. Гарасимів Никола.
В. 221. Семочко Григорій.
В. 230. Смолій Василь, Смолій Михайло.*
В. 242. Драбик Андрій.
В. 276. Рудакевич Анастазія, Рудакевич Олекса.
В. 312. Дороші Катерина.
В. 364. Лупен Данько.
В. 369. Янчак Елизавета.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 34. Цибак Катерина.
В. 62. Бончак Марія.
В. 156. Янчак Елизавета.
В. 175. Шевчук Анна.
В. 307. Аркатин Йосиф.*
В. 338. Крицько Марія, Янковська Зофія.
В. 396. Чернецький Іван,* Халупа Анна, Бекіш Юлія.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ.

В. 121. Павелко Михайло.

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 91. Валіцентій Серафина.
В. 153. Лудінський Василь.
В. 156. Закорчений Андрій.*
В. 217. Онуфрик Андрій.
В. 218. Бурій Михайло.
В. 289. Носик Марцела.
В. 316. Мельник Стефан.*
В. 332. Зарецька Анна.
В. 347. Чопек Володимир.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ:

В. 1. Колодій Михайло.
В. 65. Гоч Демко.
В. 91. Любка Стефан.
В. 13 7. Молашевський Франко.
В. 193. Ґналь Марія.
В. 198. Голод Деонізій.
В. 232. Стетзура Григорій.
В. 246. Панас Стефан.
В. 263. Базалюк Дмитро.
В. 266. Рекуник Семен.
В. 292. Седорок Прокоп.
В. 365. Ходан Іван.
В. 371. Кравчук Михайло.
В. 396. Цюлупа Василь.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1937 р. було в У. Н. Союзі повнолітних членів	22,307
В місяці серпні 1937 р. принято нових	96
В місяці серпні 1937 р. принято нанoво	106
В місяці серпні 1937 р. принято з переступними листами	12
В місяці серпні 1937 р. принято з інших кляс	10
В місяці серпні 1937 р. перенесено зі старого до нового роду	—
Разом	22,531
В місяці серпні 1937 р. суспендовано	206
В місяці серпні 1937 р. відійшли з перест. листами	15
В місяці серпні 1937 р. відійшли до інших кляс	10
В місяці серпні 1937 р. перенесено зі старого до нового роду	—
В місяці серпні 1937 р. відійшли на безплатне продовж.	1
В місяці серпні 1937 р. відійшли зі зворотом в готівці	9
В місяці серпні 1937 р. відійшли на виплачене обезпеч.	—
В місяці серпні 1937 р. померли	13
Разом	254
З кінцем серпня 1937 р. в У. Н. С., було дорослих членів	22,277

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В клясі Д.	на $ 100	1
В клясі А.	на $ 250	12
В клясі А.А.	на $ 500	134
В клясі В.	на $ 750	25
В клясі С.	на $1000	274
В клясі В.В.	на $1500	9
В клясі С.С.	на $2000	2

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя.

В клясі О- 500	на $ 500	431
В клясі О-1000	на $1000	288
В клясі О-1500	на $1500	4
В клясі О-2000	на $2000	4

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В класі Р- 500	на $ 500	1,017
В класі Р-1000	на $1000	640
В клясі Р-1500	на $1500	6
В клясі Р-2000	на $2000	3

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	693
В клясі Е-1000	на $1000	258
В клясі Е-1500	на $1500	6
В клясі Е-2000	на $2000	2

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі W- 500	на $ 500	1,216
В клясі W-1000	на $1000	2,398
В клясі W-1500	на $1500	9
В клясі W-2000	на $2000	6
В клясі W-3000	на $3000	1

НОВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДЛЯ ДАВНИХ ЧЛЕНІВ.

В клясі Т- 100	на $ 100	5
В клясі Т- 250	на $ 250	228
В клясі Т- 500	на $ 500	4,231
В клясі Т- 750	на $ 750	628
В клясі Т-1000	на $1000	9,469
В клясі Т-1500	на $1500	216
В клясі Т-2000	на $2000	61
	Разом	22,277

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 63. Питель Андрій.
В. 120. Радванський Павло.
В. 121. Ластовецький Петро.
В. 136. Ґайдош Іван.
В. 142. Левчак Іван.
В. 155. Сиктор Лука.
В. 161. Дуб Зофія.
В. 186. Баволяк Данило, Баволяк Іванна.
В. 204. Придаткевич Ганя.
В. 210. Франко Іван.
В. 233. Задорожний Григорій В., Запоточна Олена, Запоточна Юлія, Бобік Дзеній.
В. 254. Гаврилич Іван.
В. 291. Сорочак Ґеноефа, Родано Роман.
В. 293. Борецька Елизавета.
В. 301. Шумська Стефанія, Шумська Анна.
В. 321. Фука Зофія.
В. 338. Хомош Олена.
В. 349. Розов Мирослав.
В. 400. Кондор Юліян, Кондор Йосиф Кондор Станислав.

ДІТИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 39. Кондрасевич Юстина, Кондрасевич Лев.
В. 122. Пилюк Мирослав.
В. 147. Шурин Дорка.
В. 176. Мацько Іван, Дячишин Стефанія, Ковачеф Силвія, Демкович Михайло.
В. 193. Папцун Едвард, Папцун Йосиф.
В. 221. Дубік Володимир.
В. 241. Подорожна Марія.
В. 276. Карачок Олександра, Карачок Роберт Павло, Ґарко Олена.
В. 338. Крицький Павло, Крицький Володимир.
В. 361. Карашин Віра, Карашин Ольга, Карашин Ярослав.
В. 370. Верґун Роман Іван.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 203. Ганиш Йосиф, Ганиш Евген.
В. 230. Гарасимів Василь, Гарасимів Олена.
В. 284. Чорний Іван.

ДІТИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 63. Бал Володимир.

ДІТИ СУСПЕНДОВАНІ.

В. 7. Цвонкала Володимир, Цвонкала Іван, Шашко Анна, Новий Теодор, Новий Василь.
В. 20. Годяк Елизавета, Годяк Йосиф.
В. 24. Клодзинський Стефан.
В. 28. Костик Зофія, Костик Олена, Костик Ева, Давид Олекса, Давид Іван, Давид Станислав, Чаркавий Стефан, Чаркавий Іван, Чаркавий Никола, Давид Григорій, Давид Катерина.
В. 31. Ястроб Франка, Ястроб Іван, Якубів Марія, Якубів Франка.
В. 44. Локай Джеймс
В. 58. Демко Йосиф, Демко Анна, Демко Олекса, Сливар Марія.
В. 69. Шевчук Олександра, Шевчук Василь, Шевчук Юлія, Шевчук Юстина, Шевчук Никола.
В. 102. Саврун Іван, Угрин Олекса Д., Угрин Олена Е.
В. 123. Драган Володимир, Драган Йосиф.
В. 208. Ковальчук Олена.
В. 221. Кухар Василь, Кухар Домініка.
В. 229. Савкулич Василь, Савкулич Андрій, Савкулич Марія.
В. 231. Мицак Катерина, Мицак Йосиф, Мицак Анна, Мицак Іван, Чолій Анна, Чолій Михайло, Чолій Елизавета, Чолій Ірина, Чолій Ненсій Марґарета, Чолій Роман, Чолій Василь.
В. 261. Міґас Василь.
В. 268. Орляк Стефанія.
В. 271. Цюрос Володимир мол.
В. 277. Маслоха Михайло.
В. 291. Метик Никола, Бурґ Ґеноефа, Бурґ Артур, Декан Никола, Декан Йосиф, Квасняк Теодор, Квасняк Антін, Метик Іван, Метик Марія, Метик Михайло.
В. 308. Заяць Ольга.
В. 316. Архетка Анна, Архетка Ольга.
В. 342. Клебан Анна.
В. 362. Ляхевич Олена.
В. 365. Малик Анна, Малик Олекса, Малик Федор.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 87. Удич Анна, Удич Деленка.
В. 218. Гарасимів Олена, Гарасимів Василь.

ДІТИ ВІДІЙШЛИ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 63. Баль Володимир.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 1. Карпяк Стефанія.
В. 5. Сидор Катерина, Якимиська Анна.
В. 8. Курилюк Едвард.
В. 29. Ґрозіо Василь, Малищак Володимир.
В. 31. Вилота Марія, Дзюба Анна.
В. 45. Белз Василь.
В. 53. Усик Віра.
В. 58. Чорний Михайло.
В. 83. Рій Марія, Навроцький Стефан, Рій Іван.
В. 85. Паращук Павло, Петрівський Петро, Петрівський Володимир.
В. 103. Шупяний Володимир.
В. 112. Микитюк Стефан.
В. 116. Шумський Стефан.
В. 117. Микитин Марія.
В. 127. Яблонська Зофія.
В. 147. Цебенко Стефан.
В. 149. Концович Стефан
В. 152. Гладкий Ольга.
В. 155. Щуцька Олена.
В. 156. Яцик Петро, Купчак Марія.
В. 160. Фуртас Іван, Сломушинський Михайло.
В. 170. Томчук Никола.
В. 179. Ґольдак Марія.
В. 200. Карпович Олена.
В. 206. Чорна Ольга.
В. 218. Омелян Франко.
В. 234. Кужмінька Емілія, Ільків Михалина.
В. 239. Мокрицький Іван.
В. 259. Пелех Роман, Ментус Ольга, Іваньо Стефан.
В. 283. Мриґлуд Іван.
В. 293. Дубров Марія.
В. 307. Ґулда Марія.
В. 312. Єдиняк Михайло.
В. 338. Марич Марія.
В. 359. Трощінецька Анна.
В. 362. Васюрка Володимир.
В. 369. Мороз Володимир, Ґродзінський ПеВтро.

ДІТИ ВІДІЙШОВШІ ЗІ ЗВОРОТОМ ГОТІВКИ:

В. 26. Моравська Станислава, Моравська Бронислава, Моравська Олександра.
В. 76. Зілінська Анна.
В. 96. Зґіба Ева, Гурин Ґеноефа, Гурин Франко.
В. 142. Левчак Іван.
В. 282. Пилипчак Стефанія, Пилипчак Юлія, Павлина Ольга, Павлина Франко, Ґандяк Іван.

ДІТИ ПОМЕРШІ:

В. 385. Шміґановська Марія Анна.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1937 р. було в У. Н. С. дітей членів	8,020
В місяці серпні 1937 р. принято нових	28
В місяці серпні 1937 р. принято нанoво	21
В місяці серпні 1937 р. принято з переступними листами	5
В місяці серпні 1937 р. принято з інших кляс	1
Разом	8,075
В місяці серпні 1937 р. суспендовано	77
В місяці серпні 1937 р. відійшли з переступними листами	4
В місяці серпні 1937 р. відійшли до старших чл. У.Н.С.	50
В місяці серпні 1937 р. відійшли до інших кляс	1
В місяці серпні 1937 р. відійшли зі зворотом готівки	13
В місяці серпні 1937 р. померли	1
Разом	146
З кінцем серпня 1937 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	7,929

ЗІСТАВЛЕННЯ ПІСЛЯ КЛЯС МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В клясі 1-ій за 25 цнт. місячної вкладки	5,698
В клясі 2-ій за 50 ц. місячної вкладки	1,717
В клясі 3-ій за 50 ц. місячної вкладки	514
Разом	7,929
З кінцем серпня 1937 р. в У. Н. С. було всіх обезпечених	30,206

УВАГА,

яку кожний відділовий урядник і член У. Н. Союзу повинен прочитати й відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени молодечого департаменту, що тут проголошені в рекордовім звіті за серпень 1937 р. суспендованими, можуть бути приняті наново в члени У. Н. Союзу, якщо зголосяться до секретарів своїх відділів і заплатять за час суспензи залеглі вкладки, як це постановляє статут організації; інакше вони будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, з винятком тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Тесаме відноситься також до тих членів, які впродовж серпня 1937 р. взяли переступні листи й ще досі не зголосилися з ними до інших повноправних відділів У, Н. Союзу.

Д. Галичин, гол. рек. секретар.

Сварлива теща подала зятя в суд, що він намагався її отруїти.

Суддя: — Чи то правда?

Обвинувачений: — Це звичайнісенька брехня! Я легко можу дати доказ моєї невинности. Хай світлий суд скаже покликати хіруґа і хай він зробить секцію теці!

ГІРКА ДОЛЯ ВДІВ

Вже кількадесять літ британська влада веде в Індії завзяту боротьбу із поширеним там звичаєм палити вдову на костирі разом із померлим чоловіком. Цей жахливий звичай заховався в ріжній формі у первісних людей. На островах Фіджі син або дочка мають обовязок по смерти батька вдушити мотузом маму.

Джерелом того є віра, що покійний, заки дістанеться на той світ, стрічається з демоном подружої вірности. Коли покійному не товаришить жінка, демон скидає його зі скелі та засуджує на найстрашніші муки. Ця віра була так поширена, що жінки без протесту годилися на смерть і самі перешкаджали місіонарям, які нещасні жертви старалися вирвати з рук катів. Траплялося, що жінки не хотіли згодитися на мученицьку смерть. Гірка тоді була їх доля. В Індії жінку, яка не хотіла по смерти чоловіка дати себе спалити разом на костирі, виключували з касти та кидали на неї проклін. Ніякому пекареві ні різникові не вільно було продати їй харчів, ніхто не міг дати їй пристановища в своїй хаті. Неодна, знаючи, яка доля жде її, воліла вибрати смерть.

Як у 1829 році в Індії заборонили палити вдови, індійці взялися до т. зв. „холодного палення". Вдові забирали всі її дорогоцінности й одяги. Харчів діставала якнайменше. Щойкийсь час мусить постити, бичуватися, а ніяк не вільно їй вийти вдруге замуж.

У Полінезії вдова витинає собі глибокі рани на чолі та грудях, а на Нових Гебридах був донедавна звичай, що жінка мусіла оставатись під одним дахом із трупом чоловіка, поки він зовсім не зігнив.

У багатьох народів жалоба по чоловіці дуже довга та тяжка. Вдова надягала спеціяльний жалібний одяг. Часто не вільно було їй підчас жалоби митися і чесатися. В Китаю донедавна ще був звичай, що вдови на час жалоби малювали собі лице на сіро. У Новій Ґвінеї жінка, як відвідує чоловіків гріб, мусить іти рачки.

Знайшов спосіб.

Адвокат: — Скільки ви, пані маєте літ?

Клієнтка мовчить дуже збентежена.

Адвокат: Та мені це конче треба знати. Хай мені пані скажуть, скільки літ пані мали тому десять літ?

Клієнтка (вже весела): Двацять шість літ!

—o—

Учитель: — Що нас тягне в гори?

Ученик: — Линвова залізничка.

—o—

При білярді.

— Третя куля для мене якась фатальна. Я ще ніколи не вцілив її.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЯК У ВІЙНІ.

Начальник хемічного бюра нюйорської міської поліції розкрив оноді в своїм відчиті перед одним клюбом цікаві факти про боротьбу поліції зо злочинцями.

Очевидно, говорив про свою частину поліційної роботи. Казав, що при поліції працює велике число вчених, помагаючи поліції своєю наукою боротися зо злочинами. Та не лише поліція вживає науки для своєї праці. Злочинці в своїй боротьбі з поліцією теж уживають науки. „Нині зо злочином треба боротися наукою", говорив він. „Дам вам один приклад. До прогибіції федеральний уряд мав 10 формул для денатурування алькоголю. (Денатурованням алькоголю робиться його нездатним до пиття). Коли відкликано прогибіцію, уряд мав таких формул 50. Але за кожним разом, як уряд знайшов новий спосіб денатурувати алькоголь, бутлегери відкрили новий спосіб його очищувати".

Зовсім як у воєнній штуці. Одна сторона придумує кращу оборону, а друга кращу зброю ломати цю оборону.

Чим далі, тим сама фізична (тілесна) сила менше значить. Чим довше живемо, тим більше значіння здобуває собі знання.

КОГО ВЖЕ НЕ ВЧАТЬ.

Ґустав А. Стумпф, адміністратор програм освіти дозрілих людей при бюрі „поступу праць" у Ню Йорку, відкрив у Ню Йорку спеціяльну школу для студіювання й проводу дітей. Звісно, школа призначена для старших людей, передівсім для родичів. „Ученики" будуть слухати відчитів, будуть вести дискусії, робити наукові розсліди над дітьми.

Що за ціль цього? Пізнати дітей і навчитися їх виховувати.

Каже Стумпф, що школи, суди й суспільність мають багато клопоту з так званими „проблематичними дітьми" (по анґлійськи їх називають „проблем чилдрен", в українських газетах — „трудними дітьми"). І, на його думку, ці діти можна перевиховати через перевиховання їх родичів.

ЧИ И ТУТ НЕ ТРЕБА НАУКИ?

Коли розгорнемо якунебудь велику газету, то побачимо величезне число оголошень. Шукаємо, наприклад, одіння, то знайдемо часто в газеті десять оголошень одіння. Шукаємо обуви, знайдемо тузин оголошень обуви. Те саме з радіом, напитком, їжею і всім іншим.

Що з того купувати? Котре вибирати?

Тому вже й заводять по деяких публичних школах науку про товари, а для людей, що вже вийшли зо шкіл, видають спеціяльні провідники при закупні.

НЕБЕЗПЕКА КОНСЕРВНОЇ ПУШКИ.

Навіть купивши товар, людина ще часто мусить учитися, як з закупленим обходитися.

Багато людей, що виросли на селі, не знають, наприклад, якою великою небезпекою може стати пожива, законсервована в пушці („кенд фуд"). Неодна така консерва, лишена у відкритій пушці, псується незвичайно скоро й витворює в собі люту отрую. Тому, не зважаючи на пропаганду, яку роблять часто консервуючі приємці, порадно всяку пушку з консервами по її відчиненні випорожнити, себто викинути поживу в начиння, яке не псується.

Коли я говорю тут про людей, що виросли на селі, я не маю на думці нічого понижаючого. Вирости на селі не має в собі ніякої моральної догани. Одначе людина, що виросла на селі, не знає про життя в місті багато річей, які людина, що в місті виросла, знає, подібно, як міщух не знає багато про життя на селі. Людина, що росла в місті, мусить учитися, як жити на селі, а людина, що росла на селі, мусить учитися, як жити в місті.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Положім край байдужності.

Може ще дехто з читачів нагадає собі мазурську пісеньку про те, як то мазур радий, що відробив дідичеві й „плебанові" панщину і вже може спокійно сидіти. Ось вона:

Не боєн сєн пана,
Ні ксєндза плебана,
Одробілем паньске,
Бенден седзял в дому.

А мені вона пригадується тепер по 42-літнім побуті в Америці, коли приглядаюся добре до нашого життя по громадах. Пригадалася вона мені теж з нагоди передвиборчих зборів, які скликав наш Громадянський Клюб на день 11. вересня. Бо хоч порозписувано поверх 150 листів до наших горожан, хоч порозкидувано відозви, то віче таки цілком не дописало. Були впорядчики і дехто з нашого жіноцтва, але молодь десь собі гуляла, а старші сиділи вдома. А чейже тут не йшло про якісь жертви, ні про якусь колекту. І не хотіли ми агітувати за якигось згори назначених кандидатів чи політичних партій. Ми бажали тільки зібрати громадян, щоб могли спільно порадитися, як нам ставитись до виборів і до тих ріжних робітничих справ, про які тепер усюди говорять і пишуть. А й міські вибори в Ню Йорку теж не мала справа, бо з тими виборами получені програмові справи, що торкаються життя цілої Америки. Над тим треба й нам, українсько - американським громадянам, застановлятись, якщо хочемо, щоб нас поважали і визнавали за розумних і свідомих своїх прав громадян. Бо силу в Америці матимемо тоді, коли будемо заважувати на американськім життті. А щоб так сталося, треба нам брати активну участь у громадянським американським житті. І не треба ставитись до тих справ байдужно.

Михайло Беля.

З ДНЯ

ЗАЛЯКАНІ РЕВОЛЮЦІЄЮ.

УЩВісти лютяться на нас, що ми пишемо про повстання ґен. Франка як про „революцію", а його вояків називаємо „революціонерами". Вони думають, що дістали патент на „революцію" й нікому іншому цього слова вживати не вільно. Думають, що революцію і то всесвітню революцію, можуть викликувати тільки вони, большевики, і то в імя московського інтернаціоналу. Коли ж хтось хоче зробити революцію не при помочі їхніх агентів, не в імя московського інтернаціоналу, тоді ця революція відразу стає в їхніх очах „контрреволюцією".

Революція — це переворот у політичнім і суспільнім ладі. І то переворот, полученний із повстанням проти тих, що є наверху, при владі.

Коли наверху сидить усякого роду „аристократична" наволоч, яка, захопивши владу й керму національним майном, свій „аристократизм" пояснює так, що знущається над нижчими верствами, переслідує їх, використовує, самаж розтрачує національний дорібок на свої особисті, непродуктивні цілі, а нижчі верстви зроблять переворот, то той переворот — це революція!

Але коли ті, що захопили владу, стають згодом такою самою, а то й гіршою наволоччю ніж ті, що попереду були, і ними поневолені роблять переворот, то це теж революція.

Ми розуміємо страх большевиків перед тим, щоб хто їм, борони Боже, того слова „революція" не вирвав з рук. Революція — це могутня зброя. Большевики вчили широкі маси впродовж довгих років, як цією зброєю покористовуватись. А тепер бояться, щоб одної днини широкі і гнетені маси не прозріли й не вжили тої самої зброї проти цеї большевицької наволочі, яка осідлала нарід і давить та використовує його не менше від попередніх царських сатрапів.

ЯК БИ ВИ ВЧИЛИСЬ ТАК, ЯК ТРЕБА...

Як знаємо, то соціялісти ріжних закрасок і ріжних народів залюбки звикли чванитися своїм „пацифізмом". Та це здебільша в теорії. В практиці воно бувало й буває інакше. Принаймні, коли мова про соціялістів не-українців.

Ось приклад: Кілька тижнів тому відбувся в анґлійськім містечку Норвич конґрес анґлійських робітничих юній. Серед інших справ обговорювано на тому конґресі також величезні зброєння Анґлії, на які то зброєння анґлійський уряд призначив сім біліонів долярів! Величезна то сума й вона, само собою зрозуміле, в головній мірі спаде на плечі анґлійського робітника.

Та проте конґрес переважаючою більшістю одобрив ці зброєння і тим дав анґлійському урядові велику моральну піддержку в його військових плянах. За зброєння голосувало представників 3,544,000 робітників, а проти цього були представники 224,000 робітників. Себто шість разів більше голосувало за зброєння ніж проти нього. Сталося це тому, що анґлійські робітники знають, що коли край не буде як слід узброєний, то його може підбити політично й економічно якийсь інший нарід, а з тим прийде політичне й економічне поневолення і для анґлійського робітника. Ось через те анґлійський робітник голосував за зброєння.

Так виглядає анґлійський соціялізм. А за нашої соціялістичної влади наші соціялісти не хотіли думати про зброєння, а замісць нього, „браталися" з усіми, теж і з Москвою. Чиж диво, що ми в неволі?

ЛИЦЕМІРСТВО И АБСУРД.

На стейтовій конвенції Американського Леґіону в Овшен Сити, Н. Дж., ухвалено резолюцію, звернену проти всяких орґанізацій, які заохочують людей до льояльности супроти чужих потуг і чужих урядів. Цю резолюцію ухвалено на домагання команданта жидівських воєнних ветеранів стейту Ню Джерзі, Люїса Фрімана, який доказував, що в стейті Ню Джерзі є німецькі орґанізації, що ширять націзм та накликують до льояльности супроти німецької держави.

Якби таке говорив якийсь фанатичний американський патріот, що поза Аммерикою не хоче нікого й нічого бачити, то це принаймні можнаб старатися зрозуміти. Але коли це говорить жид, то це виглядає на лицемірство. Бо саме американські жиди накликають до льояльности супроти світового жидівства. Хіба американські жиди не втягають Америку до оборони жидів в інших державах? Хіба тут не орґанізуються для оборони світового жидівства? І чи не згадатиб тут виступ судді Броцького, який, маючи уряд судді, поступив так скандально в часі процесу проти напасників на корабель „Бремен", що потім американський уряд мусів перепрошувати німецький уряд. Чи не згадатиб за міліонові збірки на жидів у Палестині, в Польщі, або Німеччині. Адже американські жиди дарували Палестині грубі міліони, а й далі допомагають її відбудові. Отже чи тим усім вони, живучи в Америці, не виявляють великої льояльности до світового жидівства?

Ми цього тут не підносимо і не втручаємось у боротьбу жидів з націстичною Німеччиною чи націстами в Америці. Ми тільки не бажаємо собі з боку жидів в Америці такої протинацістичної пропаганди, яка моглаб давати притоку глядіти криво на тих американських громадян, що є вірними громадянами цеї країни, але заразом і вірно допомагають у визвольних змаганнях тим землям, з яких вони вийшли, чи з яких походить їх рід. Бо ми, наприклад, віримо, що можна бути українцеві в Америці стопроцентовим американським патріотом, але й відданим супроти України і її визвольної ідеї. А ухвалювання такої резолюції, про яку згадано на вступі, дає привід квестіонувати американську льояльність кожного, хто боронить край своїх батьків.

Веґетаріянець (до вейтера): — Прошу мені дати телячу печеню з бараболями та бурачками, одначе багато бараболь і бурачків, бо я веґетаріянець!

УКРАЇНСЬКА КНИЖКА В УКРАЇНСЬКУ ХАТУ

Ще про повість „Напередодні".

„В морських майстернях у Петрограді, в яких працює столярський майстер Филимон Павленко, викінчили саме будову воєнного корабля „Бородіно". Наймену залізними дулами гармат потвору спускають сьогодні на море і з тої причини в усіх військових корабельних і муніційних робітнях проголосили свято. Святкують не лиш усі робітники, військо, матрози, духовенство і стороння публика, але й цілий уряд з Його Імператорським Величеством царем Миколою II."

Це тло, на якім Остап Білозерський основує свою історичну повість „Напередодні". Далі він розвиває ці настрої, які панували тоді в ріжних шарах російської суспільности і які з собою так різко суперечили. Автор зображає тугу робітників старої Росії за свободою та їх чужість до тої політики, що її провадила офіційна Росія. Він виводить цікаві типи з родини старого Филимона Павленка, які також так різко суперечні у своїх поглядах, що діти думають цілком іншими гадками ніж їх батьки. Отся українська родина має попри чисто соціяльні бажання ще й бажання глибоко національні.

Далі автор виводить ґалерію старих царських політиків і ґенералів, продажних до самого ядра, які мають на гадці виключно те, щоб заробити на війні, хочби навіть коштом життя міліонів людей. В ті чисто політичні моменти автор вплітає моменти особисті, а саме любовне відношення доньки Филимона, Олі, до графа Галіна, здеморалізованого московського аристократа. В гру автор далі впроваджує Горленка, який кохає Олю чистою любовю, але до якого вона „крім пошани не має ніякого іншого почуття". Порівнюючи його з Галіном, Оля говорить: „Аґ безумовно цікавіший, хоч такий страшенно нахабний". Далі автор впроваджує на сцену ще один тип: напів божевільного Телігіна, який переслідує Олю і на її запит, чого від неї хоче, відповідає: „Мені треба, щоб ви були щасливі. Якщо до вашого щастя вам потрібно натоптати хробачка, то ось топчіть мене, а це для мене. стане неземною розкішшю. Якщо ви колись знайдетесь у небезпеці, в розпуці, якщо забажаєте пімсти за себе, коли у вас не стане вже тепла ні для кого і ні від кого ви тепла не ждатимете, — знайте, що живе ще Ванька Телігін, тінь вашої особи, якої нема без вас".

Зрозуміло, що Оля відвертається від такої любови, хоч яка вона шалена. Бо жінки не люблять, коли чоловік за ціну здобуття жінки упідлює себе та спихає себе в болото. Всі ці психольоґічні напруження й перехрестя роблять повість дуже цікавою.

Автор переплітує особисті конфлікти з національно-політичними і вводить на сцену новий тип: фельдфебля царської армії, свідомого українця Говдієнка.

„До сьогодні вбилися Говдієнкові в тямку сильні слова Марка підчас одної демонстрації в 1905 р. біля Золотих Воріт у Києві:

„Не втікатимемо перед боєм. Боротись будемо за волю українських степів, за волю українських працюючих людей. Досить царської брехні і знущань! Так, вільна бажає бути Росія, вільна мусить стати також і наша Україна. Зпід Канева кличе до нас зо своєї могили батько Тарас: „Ставайте! Кайдани порвіте!" Подивіться. Всі козацькі ріки відвернулися від зрадливого московського царства. І Дніпро й Дон і Кубань і Дністер. Воля синів України не сміє бути інша, як голос їхньої землі. У бій сини України! За нове, вільне Запоріжжя!"

Книгарня „Свободи" спровадила цю книжку і має її на складі. Можна її набути (у двох томах) за пересилкою одного доляра.

БАГАТСТВА ПІВНІЧНОГО КИТАЮ.

Китай має 450 міліонів населення, з того 83 міліони припадає на пять північно-китайських провінцій, у якій тепер іде війна. У Китаю є під управою 950 міліонів „мов" (китайська міра землі), з того більше як 30 відсотків припадає на північний Китай. У тих пятьох провінціях можна збільшити управну землю, а тимсамим булоб іще багато місця для поселення японських хліборобів із перенаселеної Японії. Під управою пшениці є в Китаю 37 відсотків усієї поверхні Китаю. Північний Китай дає 34 відсотки всього збору бавовни, а зо стриження вовнистих овець припадає 90 відсотків на терен північних провінцій. Річно добувають у Китаю вугля приблизно 30 міліонів тон, із того 45% припадає на північні провінції. В північному Китаю є ще 54 відсотки камяного вугля зовсім невикористаного і 46 відсотків залізної жили.

Пристані північного Китаю займають 30 відсотків оборотів у закордонній торговлі та більше як 30 відсотків усього торговельного китайського тонажу.

Коли Японія займе північний Китай, то з Манчуком та Кореєю матиме понад 200 міліонів населення.

о. Й. Застирець.

ОДНЕ СЛОВО

До церкви малого галицького міста сходилися і приїздили весільні гості і цікаві громадяни. Вже прибули свояки і приятелі начальника уряду, який справляв весілля єдиній своїй донці Климентині. Крізь діяконські двері заглядала церковна служба, щоб із хвилиною, як зявляться в головних дверях святині молодий і молода, засвітити перед тетраподом великий, мідяний дванацятираменний свічник і до закристії дати знати священикові, щоб надів приготований золотом і сріблом тканий фелон і вийшов благословити молодят.

„Молоді" надіхали у кариті, запряженій у сиві коні. Маєстатичним кроком перейшли серед юрби цікавих перед церквою і в асисті родичів, дружок і дружбів увійшли в ворота. Рідко дібрана була ця пара молодят! Обоє високого росту; вона гарна як русалочка на образі, він брунет, тип нашого козака. Віяло від них весною — такі були здорові, стрункі, як карпатські кедри! Сивоволосий священик-патріярх відчинив „царські врата", перейшов повагом серединою церкви, щоби при дверях відібрати від молодят згоду на вінчання. Коли зняв вінки з їх голов, промовив до них на тему, як то найбільшим щастям і першим обовязком кожного громадянина є заключити щасливе подружжя, якого не можна нічим у світі заступити.

Підчас його поук випустила задумана молода з рук прегарну китицю рож і гвоздиків. Молодий і дружби кинулися, щоб підняти цвіти. Священик мимохіть приспішив свою промову.

Молодята, виїхавши з церкви, немов бачили перед собою ту нову дорогу життя, про яку говорив їм душпастир.

Якою радістю була перша, спільна їх їзда! А якими барвами в їх уяві виглядало весілля та тости! Але на життя складається більше буденних днів, ніж святочних. Неодин їх буденний день мав у собі ще багато із свята, але і — бджоли часто топляться у власному меді.

Климентина жила собі як жінка Петра, урядника скарбу на провінції, щасливо. Неправду говорив Салтиков, що провінція охолоджує пориви серця. Наші молоді жили таким внутрішнім огнем, що їх городець не мав навіть фірточки від вулиці. Сюди вивозили вони на сонце двоє своїх дітей. Та коли комусь добре ведеться то, — казали старі греки — боги їм зараз позаздрять.

Минали роки. Пані Климентині спритрилася „провінція". Вона стала налягати на чоловіка і шукати впливових людей, щоби пересилитися до Львова, де „веселіше життя, де є гарні крамниці, концерти, каварні з музикою і танцями". Та нема речі, яку чоловік, а ще частіще жінка при при сильній волі не осягнулаб! Навіть до ріжних львівських достойників почала сама Климентина писати у тій справі. Петро теж робив заходи, щоб задовольнити Климентину. Виглядає на парадокс думка, що нещаслива та жінка, яка має дуже доброго чоловіка. Одного дня начеб городець від дому Петра дістав фіртку на широку дорогу, куди легко втікати щастю. Петра на велику втіху Климентини нарешті перенесли до Львова. Наняли вони тут дороге, менше вигідне мешкання, без городця та сонця, зате почали робити щораз ширші знайомости. Одного вечора пані Климентина прибралася в усе, що мала найкращого, причесалась і в якнайкращому настрою пішла з чоловіком до каварні на дансінґ. Заняли вони місце при столику на середині салі і замовили перекуску. При однім з дальших столиків, напроти них, розсівся дуже елеґантно вбраний панок і став вдивлятися в паню Климентину. Глядів на неї доти, доки вона не всміхнулась до нього. Панкові здавалося, що вона відповіла на його погляд. Петро помітив це, зробив гнівливу міну і миттю сказав жінці вбратися, бо хоче йти додому. По дорозі не говорив з нею нічого. Дома не їв вечері, не глянув на неї, а на її просьбу, щоб не гнівався за таку дрібницю, крикнув до неї гнівно:

— Ви поводились у публичному льокалі як кокота!

— Це той, до якого я писала у твоїй справі — виправдувалася Климентина. — Він має звязки, впливи...

— Тим гірше! — крикнув Петро. — Виходить, що ти хочеш йому зреванжуватись саме так, як кокота.

Те саме слово, повторене двічі з таким натиском, зробило на Клементині страшне враження. З лагідної жінки вона перемінилася в тигрицю:

— Ти можеш мене назвати дурною, марнотратницею, чим хочеш, але не таким вуличним словом.

Суперечка загострилась:

— Я зумію сама чесно працювати! Я тобі покажу, що значить нарушувати мою честь.

— Аж тепер я знаю, чому ти так хотіла приїхати до Львова! Каварень тобі треба, джезбенду! — відповів з криком чоловік.

***

На другий день заїхав віз, щоб узяти спаковані речі Климентини. Петро не міг знайти у своїй душі настільки ніжности, щоб вийти на двір і затримати жінку. Діти плакали, сусіди повиходили з домів, але Петро сидів у своїй кімнаті, зачиненій на ключ, лютий і завзятий.

Коні рушули в дорогу.

Климентина виїхала на село і почала вчителювати. Вона лякалася міста як зарази і навіть коли потребувала поїхати до Львова за орудками, не мала сміливости. Прохала знайомих сусідів або зверталася листовно до рідні, щоб поладнали їй якусь орудку. Дітей своїх не бачила. Праця над чужими дітьми забирала їй увесь час, заглушувала її біль і жаль і тугу.

Нераз думала над тим, чи не написатиб до Петра, але її вражена гордість перемагала. Він образив її перший зовсім невинну, без найменшої підстави, і він перший повинен прохати в неї вибачення. А те, що він примирився так скоро з її відїздом, тільки зміцнювало в ній її непримиреність.

Знову минуло багато літ.

Климентина неждано виїхала до Львова. З залізниці поїхала просто до церкви. Священик саме кінчав панахиду по її чоловіці. Не мала сміливости підійти до домовини. Коли співали „Вічная память", в її ухах гуділо тільки одне слово, якби нераз чула його з уст покійника: „кокота".

І аж тепер зрозуміла, яку силу може мати одне слово, кинене — бездумчиво, коли його не вміємо направити вчинком.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ОТСИМ АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ" ПОВІДОМЛЯЄ УСІХ ТИХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬ У „СВОБОДІ" РІЖНІ СВОЇ ІМПРЕЗИ, ЩО „СВОБОДА" НЕ МОЖЕ ПОМІЩУВАТИ В ОГОЛОШЕННЯХ НІЯКОЇ ЗГАДКИ ПРО ЯКІНЕБУДЬ „ВИГРАВКИ", БО ЦЕ ПРОТИЗАКОННЄ.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НА ВИЗВОЛЬНУ БОРОТЬБУ.

Ню Йорк, Н. Й.: Марія Близнак, збірка на пікніку $7.12. Микола Близнак, з хрестин у гром. Маркових $17.50.

Тонтон, Масс.: 40 від. ОДВУ з доправин $16.50.

Вунсакет, Р. Ай.: 16 від. ОДВУ. Переслав секретар П. Гук з ювилею Ю. і О. Самборських $12.

Клівленд, О.: Окружна Управа ОДВУ з націоналістичного дня $375. 8-мий Жіночий Відділ ОДВУ (переслала Марія Кукіз з забави): $10.35 на визвольну боротьбу, $5 на інвалідів і $5 на жіночий журнал у Львові.

Гемтремк, Міш.: від. ОДВУ ч. 4 зі збірки $45.

Еймайра, Н. Й.: Гр. Левуш $2.

Ансонія, Конн.: Стейтова Організація переслала $50 на визвольну боротьбу й $50 на адміністраційний фонд Центральної Управи ОДВУ.

Нюарк, Н. Дж.: від. 70 ОДВУ переслав $11.60 на фонд „Націоналіста", а Анна Кудич: з пушки $2.36.

Брістоль, Конн.: І. Прухніцький з пушки 98 ц.

Вілемантик, Конн.: В. Гірчиця $1.

Бруклин, Н. Й.: від. 43 ОДВУ з кампанії $30.

Пасейк, Н. Дж.: 34 від. ОДВУ з кампанії $4.

Центральна Управа ОДВУ.

РОМ, Н. Й.

З забави на народні ціли.

Той гарний звичай при ріжних нагодах збирати жертви на рідний край принявся і в нащій громаді. Дня 28. серпня ц. р. місцеві українські громадяни Лавруки справляли поминальне богослуження по своїх померлих родичах. По богослуженні запросили громадяни Лавруки всіх присутніх у церкві на приняття в Народнім Домі. Підчас гостини і веселої гутірки не забуто і за рідний край. Гром. Д. Іванців забрав слово і, розказавши про заслуги гром. Лавруків для місцевої української громади, перейшов на справи старого краю та розповів, у якім тяжкім положенні знаходяться нині український нарід і українські інституції. З одного боку, говорив бесідник, вороги українського народу хочуть за всяку ціну знищити нас, а з другого, нарід бореться на всі способи, щоб відбити ворожі напади.

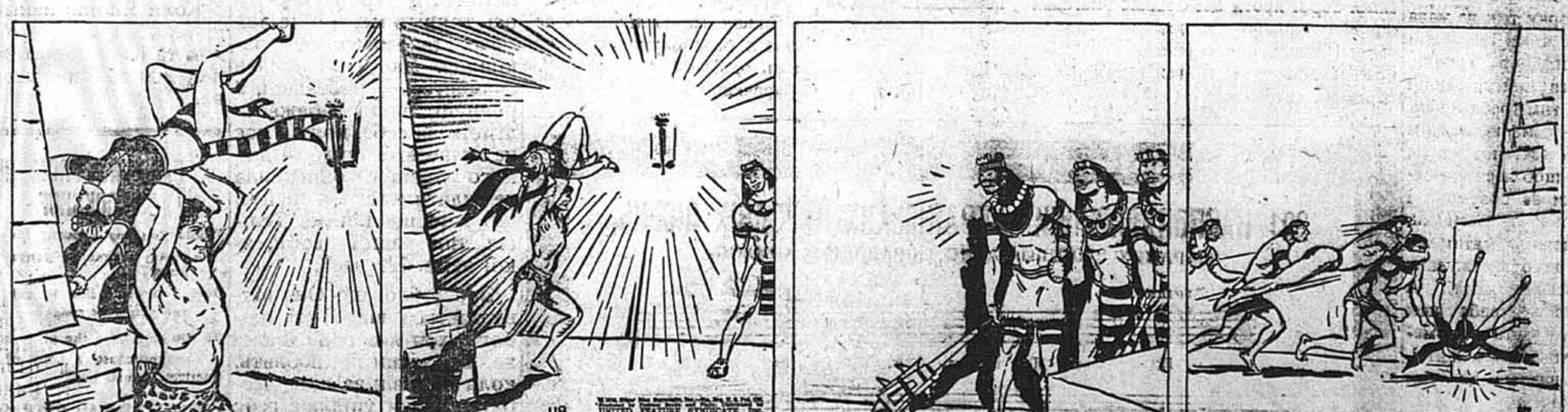
Далі забрав голос о. Кошіль, укр. прав. парох Ютики і Рому, який теж змалював положення українського народу під ворожим панованням і закликав присутніх, щоб спішили йому на поміч. Потім забирав голос Микола Запухляк, місцевий учитель рідної школи і диригент хору в Ромі, й представив присутнім геройську боротьбу синів українського народу за визволення України. Бесідник, що був учасником визвольних змагань, говорив те, що сам бачив.

Потім наступила збірка, яка принесла $19.15. По відтягнені коштів пересилки переслано $18.50 через Обєднання по половині на Рідну Школу і політичних вязнів. Жертвували: М. М. Стемковський $1.50; по $1: о. В. Кошіль, І. Запухляк, Д. Іванців, І. Пиріг, Катря Пиріг, Марія Стромик, І. Ловрук, З. Фицик, Текля Яворська, Параня Воробець, Анна Мандрик, В. Тимчишин, Юстина Цесля, М. Юркевич; по 50 ц.: Марія Юревич, Йосифа Яворська, В. Чуйко, П. Романович; Йосифа Павелко 40 ц.; М. Кіхлик 25 ц.

М. А. Підвірний.

ТАРЗАН І БОГИНЯ МАЇВ.

(118)

Знаходячися високо над головою Тарзана й будучи вцілості в його владі, Залія мала дивне почування. Вона чомусь не боялася його. Навпаки, по її тілі пробігла приємна дрож. Але це приємне почування зникло в однім мигу і її огорнула знов скаженина, що всетаки вона в полоні цього нахаби. В повітрі вона почала копати ногами.

Але Тарзан тримав її цупко. Коли маянці зближилися до нього, він пустився у їх напрямі, ніби знаміром кинути у них їх королевою. Та фактично він тільки їх дурив, бо зовсім не мав наміру вбивати жінки. Хоч у нетрах тверде життя навчило його не мати скрупулів у боротьбі, головно коли йде про власне життя, то всетаки він ніколи був би не скривдив жінки.

Хвилю стояли маянці в мовчанці і не знали, що далі робити. Можливо, що вони були би пустили Тарзана за ціну висвободження їх королеви, але хитрий Тоґацаль почав здержувати їх і почав у першій мірі взивати помочі, щоб зійшлося більше маянців. Маянці дійсно зі всіх кутів з дрючками в руках почали підходити до цеї сцени.

Тарзан далі стояв перед ними, готовий кожної хвилі кинути в них королевою. Вони добре знали, що його кинення дуже зле відбилосяб на їх королевій і ледви, чи вона вийшлаб з цього цілою. Тому вони мовчки стояли й не відважувались його нападати. Та в тім ззаду Тарзана тихцем підсунулася нова ґрупа маянців, яких Тарзан не бачив.